PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК X ГРУДЕНЬ — DECEMBER, 1969 Ч. 12

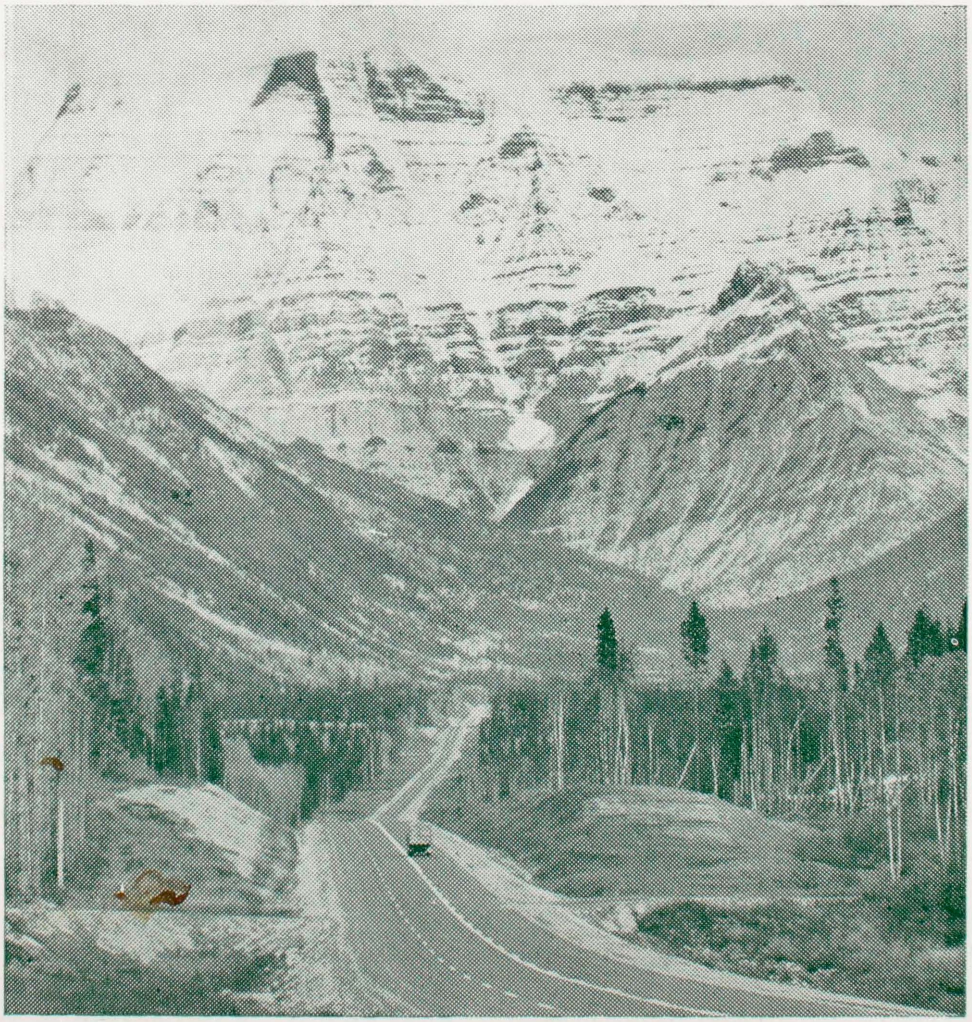

Second Class Mail registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК X — ГРУДЕНЬ, 1969 — Ч. 12

Виходить раз у місяць

В и д а є

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 12 — DECEMBER, 1969 — VOL. X

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$5.00
Передплата до інших країн	5.00
Поодиноке число	.50

Передплату висилати на адресу:

P R O M I N

P. O. Box 3551, Sta. B. — Winnipeg 4, Man.

Subscription in Canada	$5.00
Subscription in other countries	5.00
Single copy	.50

Address:

P R O M I N

P. O. Box 3551, Sta. B. — Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори означеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

— — — —

НА ОБКЛАДИНЦІ: ВИД З ГОРИ РОБСОН, найвищого вершка у Канадських Скелястих Горах, є можливо найвеличнішим під час їзди через гори Британської Колюмбії та Альберти. З льодовиків Гори Робсон випливають наймогутніші західні ріки — Фрейзер і Томпсон. З інсталяцією в останньому часі моторового шляху крізь Скелясті Гори — бистроводна Єловген Британської Колюмбії, яка повертає свій біг на північ крізь грунт і озера та гори, щоб перетяти Ґрейт Дівайд і виринути у Джаспері, поширила свої береги, щоб включитись у названу тепер туру Фебулюс Фігюр Ейгт (ФФЕ).

(Файн. Пост Фото).

— — — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

О. Войценко — Жодна людина не є островом 1
С. Пауш — Відбувся З'їзд Союзу Українок Канади 3
Н. Кібець — Красо України Поділля 6
Анна Фігус — Наші молоді таланти 7
М. Макарушка - Хоптяк — Сторінки до історії жіночого руху 8
Т. Горохович — Таємниця буття й індивідуальностей у „Золотому плузі" Д. Гуменної 11
Н. Дорожинська — Важке питання 14
Prof. J. Rudnyckyj — Brief 15
Л. Лисак — Мій Хрещеник 17
І. Вахна — Українська вишивка 18
Пам'яті учителя-піонера 19
З нагоди закінчення 10-річчя 20
К. С. — Мистецтво ескімосів 21
Є. Білич — Спільна імпреза 23
Відділ для дітей 24
Громадська і родинна хроніка 25
Люба Кут — Домашнє господарство 30
Зміст X річника 32

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ВИБРАНІ ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — Видання КУК англомовне	$7.50
УКРАЇНЦІ В КАНАДІ — О. Войценко (англомовне)	$7.50
50-річчя ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Яніївська	$0.75
МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (укр. народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКР. ВИШИВОК — С. Стечишин	$1.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Ґаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.20
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОГРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00
НАУЧКА — С. Пауш	$1.50

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

620 Spadina Ave.

Toronto 179, Ont.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК X ГРУДЕНЬ, 1969 Ч. 12

ЖОДНА ЛЮДИНА НЕ Є ОСТРОВОМ...

(Замість редакційної)

> No man is an Island, entire of itself; every man is a piece of the Continent; a part of the main.
> (John Donne 1571—1631).
>
> Жодна людина не є островом, зовсім сама в собі; кожна людина є частинкою спільноти, часткою цілости.

У відділі Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки при Катедрі в Вінніпезі відбувся 5-го листопада вечерок членства. З цієї нагоди референтка членства, пані Савеля Павлик, прочитала лісту нових членок, привітала і познайомила їх з важливішими завданнями товариства. По цьому вступі, вона покликала до слова доповідачку вечора, пані Ольгу Войценко.

Пані Войценко почала свою промову повищим моттом, підкреслюючи, що людина вічно прагне і шукає товариства — чи це буде товариськість ближчої родини, друзів, чи ширшої громади-організації, бо нормальна людина не може жити одинцем .Тому організоване життя процвітає, бо воно не тільки заспокоює потреби одиниць й їхне специфічне зацікавлення, але дає можливість себевияву; тому маємо різні організації жіночі, харитативні, освітні, культурні, професійні, наукові й інші.

Крім цього в організації кожний член знаходить щось додатне, нове й корисне для себе особисто. Над цим ми мало застановляємося або навіть несвідомі цього. Значить, з одної сторони члени вкладають багато в організаційне життя, але з другої сторони вони черпають з нього багато корисного для себе. Наприклад: Тому, що товариськість і гарні взаємини між членами є передумовою успіху організації, тим самим кожна людина збагачується приятелями; з деякими, в яких знаходимо спільні інтереси й уподобання нав'язується навіть дуже близькі взаємини-дружба, яка часом триває ціле життя. Отже за посередництвом організації люди знаходять себе і тим самим збагачують своє власне життя, бо як писав В. Морріс:

> **Товариськість, це небо, брак товариськости це пекло; товариськість це життя, брак товариськости це смерть; й добрі діла що Ти виконуєш на цій землі, то це все для добра товариськости.**

Організація поширює горизонти членів й виводить їх на широкий громадський шлях. Маючи вищі цілі й певні ідеали, кожний член прямує до того, щоб здійснити їх. Тим самим це робить людину повноцінною, бо поза своїм вузько-особистим чи родинним життям вона через свою організацію працює для добра цілої спільности.

Освітній аспект організаційного життя є не менш важливий. Члени постійно поглиблюють своє знання в організаційній праці через контакти з іншими членами, через участь у різних підприємствах, через виклади, дебати, навіть через звичайні дискусії на зборах. Тим більше, коли члени займають пости в управі; такі функції, як головство, референтура, секретарство дуже допомогають розвинути заховані потенціяли людини. З досвіду знаємо, що завдяки практиці в організаційному житті багато жінок стали знаменитими бесідницями, інші розгорнули свій талант в ділянці журналістики або навіть в письменстві. Завдяки практиці в організації багато членок, стали кращими господинями й розвинули свій талант в ділянці куховарства.

Аспект дисципліни: в організації вчимося порядку й виконання на час обов'язків.

Повищі згадані атрибути можна пристосувати до всяких організацій — українських і не-українських, за те члени українських організацій користають ще багато більше.

Український характер: це основний чинник в задержуванні українства в Канаді, про що ми часто говоримо й чим журимося як нашим „бути чи не бути".

В українських організаціях: ми маємо можливість розмовляти українською мовою ,а це дуже важливий аспект для молодих членів, бо це, фактично, є продовження їхньої науки української мови, яку вони побирали в своїх домах, в рідних і недільних школах, в державних школах або навіть на університеті. Бо всі знають, що легше опанувати писемну мову, навчитися граматичних правил, але в Канаді найтяжче опанувати говірну мову (conversational

Ukrainian). Українські організації дають знамениту нагоду для цього. Ті члени, які не володіють досконало мовою не повинні вагатися говорити, навпаки, вони повинні використовувати всякі нагоди для розмови, щоб тим самим набирати практики. Тільки практика в конверсації нам допоможе опанувати мову. Краще говорити недосконалою мовою, як не говорити по-українськи взагалі. Ми, що живемо поза Україною маємо більше можливости й потреби уживати іншомовні слова, наприклад, „ассоціяція" замість „товариство", „мітинг" замість „збори" ,і т. п.; уживання таких слів не треба осуджувати й це не повинно знеохочувати нас до вживання їх в українській формі в українському контексті. І тут знову краще уживати чужомовних слів у українській мові, як не вживати цієї мови взагалі.

Дальше українські організації дають можливість збагачувати наше знання в ділянці української культури взагалі, особливо в історії й літератури. Імпрези в честь українських діячів і письменників з читанням їхніх творів виховують членство в цьому напрямі й заставляють їх більше пізнати їхнє життя і творчість.

Українські організації, особливо жіночі, дуже багато зробили в ділянці ручного ремесла, чи як ми це зовемо в Канаді, ручного народного мистецтва. Маса українських жінок в Канаді опанувала писання писанок, шиття й вишивання різної техніки, завдяки своїй участи у жіночих товариствах. Особливо велика заслуга в цій ділянці Союзу Українок Канади. Деякі членки стали експертами в ділянці народнього мистецтва власне завдяки організації.

В кінцевих заввагах пані Войценко звернула увагу на те, що помимо великих особистих користей для активних членів в організаційному житті, через брак свідомости цього, є трудність в деяких колах вербувати нових членів. Можливо, що в цьому заважують дві речі: з одної сторони, панує загальне поняття, що члени тільки дають організації, а нічого не користають з неї особисто, а з другої сторони завелика конкуренція модерної техніки, такої як телевізія й т. п. Тому, важливим є, щоб програма організаційної праці була цікава і стимулююча. Минули вже піонерські часи, коли треба було гарувати в підприємствах для здобуття фондів на сплату довгів за будинки. Сьогодні, коли будинки є, треба звернути більше увагу на інтелектуально-духову працю, на соціяльний аспект організації, щоб вона цікавила й притягала молодих і старших. Коли дійсна товариськість буде панувати в організації, коли програма діяльности буде жива й цікава, немає найменшої причини журитися її майбутністю, бо члени будуть приходити й будуть вербувати нових, молодших „рекрутів", чого фактом є сьогоднішній вечір.

З доповіді Ольги Войценко у Вінніпезі 5. II, 1969.

ВИКЛАД О. ВОЙЦЕНКО В МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

В серії доповідей про національні меншини в світі в історичному семінарі професора М. Кіннара в Манітобському університеті відбулася дня 23-го м. м. доповідь пані Ольги Войценко про „Українців у Канаді".

Доповідачка подала історію й теперішній стан української меншини в Канаді й торкнулася дискримінаційних протиукраїнських практик, так у персональному як у груповому огляді, що їх вона, як уроженка Канади пережила чи була свідком. Доповідь була оперта на фактичному матеріялі зібраному в чотирьох томах її „Літопису Українського Життя в Канаді" та англомовній праці „Українці в Канаді", що згідно з голосами поважної критики є „найкращою працею про українців в Канаді, яка досі появилася друком в англійській мові".

І. В.

Окрушини

Непевність —

— Чого ви так болюче реагуєте на жарт про вашу мову? — спитав мене один космополіт.

— А як би ви реагували, коли б у вашій присутности образили вашу матір? — відповіла я питанням на питання, не маючи певности чи в нього взагалі була коли-небудь мати.

Втома від... сили

— О, ви сильна натура! — доводиться іноді чути.

— Люди добрі, коли б ви тільки знали, як часом хочеться мені відпочити від тієї „сили".

З щоденника собаки

Завжди мені дуже прикро, коли помилково гавкну на свого.

ВІДБУВСЯ 33-ий З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Крайовий З'їзд Союзу Українців Самостійників відбувся в днях 21, 22, 23 і 24-го серпня, 1969 року, в приміщенні Лістер Гал на Альбертійському університеті в Едмонтоні. Сесії Союзу Українок Канади відбулися в п'ятницю, 22-го серпня. Вигідну, простору залю заповнили делеґати й гості з різних частин Канади; потішаючим фактом було поважне число молодих членок, а неодна з них вперше мала нагоду взяти участь у нашому з'їзді. На підвищенні стіл, за яким сиділа президія, а на ньому ваза гарних квітів, дар сестер Ольги Ганночко, Люби Ґреґорій і Славки Смит у пам'ять мами і бабуні, бл. п. Емілії Плавюк і Марії Левицької.

На передній стіні, перед очима учасниць, знаходився великий, убраний вишиваним рушником, образ могутньої володарки Княгині Ольги — роботи мистця-маляра Вадима Доброліжа. В 1000-річчя її смерті, що ми святкуємо в цьому році, вона гляділа на нас, з-поза заслони давніх віків і немов благословила всіх зберігати українське життя в Канаді, живучим.

О годині 9:30 ранку голова Союзу, пані Леся Хорош-Ґреґорі відкрила сесію. У своїому слові шановна голова підкреслила ті великі користи, що праця організованого жіноцтва приносить для української спільноти в Канаді. О. Прот. О. Хом'як, настоятель Катедри Св. Івана в Едмонтоні, провів молитву і передав щирий привіт від ВПреосв. Владики Андрея. Отець привітав учасниць з'їзду і висловив признання Союзові Українок Канади за великий вклад хосенної праці в церковне й організаційне життя. Тепло привітав з'їзд д-р Павло Кіт, голова Союзу Українців Самостійників. Він подякував пані Хорош-Ґреґорі за її умілий провід за останніх два роки; також висловив завважу, що організаційну працю найкраще можна вести, коли центральні управи знаходяться в одному місці, як це було у ці останні два роки.

Приявні вшанували пам'ять померших членок двохвилевою мовчанкою; голова особливо згадала бл. п. Михайлину Будник, яка тільки недавно відійшла у вічність.

До президії з'їзду увійшли: почесна голова Союзу, пані Савеля Стечишин, почесні членки: Наталка Когуська, Дарія Янда, Катерина Міськів, Софія Василишин, Анна Токарик, голови провінційних управ: Марія Вакалюк, Британська Колюмбія; Марія Сулима, Альберта; Ольга Гавриш, Саскачеван; Теодора Гаврисишин, Манітоба; добр. Параскевія Федак (заст. голову, Орисю Сушко), Східня Канада.

Секретарювали: д-р Ганна Янішевська, Стефанія Пауш, Марія Лазарук.

При реєстрації були: Марія Гавриш, Наталія Базюк, Анастасія Мисак, Фіона Пелех. Продавала книжки Галина Федорків.

До резолюційної комісії ввійшли: д-р Ганна Янішевська, Анна Токарик, Ольга Гамара, Ольга Куць, Наталка Когуська, редакторка; Марія Вакалюк; добр. Стефанія Юрківська, Катерина Міськів, Мирося Дікур, Марія Мадюк, Ольга Андрущак, Теодора Гаврисишин, добр. Параскевія Федак.

До номінаційної комісії ввійшли: Теодора Олійник, Доця Мандзюк, Юлія Никифорук; на Британську Колумбію: Настя Воробець; на Альберту, Софія Василишин, Емма Верхомин, Анастасія Мисак; на Саскачеван, Розина Драґан, Марія Ткачук; на Манітобу Анна Воробець; на Східню Канаду, Меланія Буряник і добр. Параскевія Федак.

Протокол з минулого з'їзду був висланий до відділів шість тижнів перед з'їздом. На внесок Наталки Фарини і Марії Вакалюк звіт прийнято із поправкою: „На домініяльному з'їзді 1967 року, в Торонті, делеґатки були теж Зоня Крепякевич, Марія Юрків, добр. Ольга Савчук і Теодора Гаврисишин, з Вінніпеґу".

Слово голови Союзу Українок пані Лесі Хорош-Ґреґорі

Цей З'їзд відбувається відмінно від попередних, а саме, що його програма плянувалася спільно із складовими організаціями СУС. На окремих сесіях, складові організації будуть обговорювати виключно свої організаційні справи, а на спільних будем обговорювати і дискутувати справи і проблеми, які відносяться до всіх складових організацій.

Цей З'їзд відбувається під гаслом: „За збереження нашої ідентичности". Що ми розуміємо під цим гаслом? Для нас, присутних тут цього пояснення не потрібно. Ми свідомі своїх завдань як українці й як горожани Канади. Ідентичність та збереження її була одна із основних цілей нашого Союзу. Ми свідомі того, що ніщо не стоїть на місці, життя біжить — і скорим темпом, обставини міняються і ми мусимо пристосовуватися до них. Одначе, наші засади та ідеали нашої організації не змінилися. Ми знаємо, що збереження нашої ідентичности зна-

чить збереження нашої молоді при нашій церкві, в наших організаціях; виховання її свідомою свого походження, своєї історії і своєї спадщини.

Застановімся над тим що діється в Канаді зараз перед нашими очима. Чи хто сказав би, які 10 чи 20 років тому назад, що в Канаді буде дві офіційні мови — французька і англійська; що американські негри будуть домагатися нової Африки в Сполучених Штатах Америки? Але так є. Добре чи не добре, це показує нам, що досягнути можна, коли є воля та ініціятива. Ці рухи змінюють концепцію Канади та північної Америки від тої, якою її знали наші батьки і ми за нашого дитинства.

Як би французи були лише англомовні і зберегли лише свої звичаї, чи думаєте що французька мова стала б другою офіційною мовою Канади? Абсолютно що ні! Французи зберегли свою мову живою, а з нею і свою віру і свої традиції. Їх мова і культура живі і тому вони досягнули свої цілі.

Що станеться з нами, коли ми залишимо свою мову? Чи ми будемо англійськими українцями чи французькими українцями? Коли такі радикальні зміни зайшли в Канаді і за такий короткий час, хто може сказати, що буде за наступних 25 літ? Мусимо знати, що тепер ми вже живем не лише в англійській країні, бо ми були примушені прийняти французький факт. Як зможемо ми представити український факт, коли ми не будемо говорити українською мовою, коли українська мова буде для нас мертва? На наших з'їздах та конґресах ми ухвалюємо протести проти русифікації української мови на рідних землях, а тут у себе дома, де ніхто нас не переслідує за мову, є такі між нами, що вносять зміну мови в наших Богослуженнях, наших сходинах, і взагалі, пропонують перейти на англійську мову. Чи не робимо ми самі собі погибелі?

СУС і наш Союз Українок з самих початків були провідними силами серед українців в Канаді. Ми давали напрямні іншим. Я думаю, що і тепер ми дамо провід у самозбереженні. Ми мусимо зберегти наші традиції, а наша українська мова мусить і надалі бути об'єднуючим чинником.

Цей рік для нас, є роком великого значення. Ми святкуємо 1000 років від смерти великої княгині Ольги, першої княгині Православної Християнки. І друге — наша церква в Канаді проголосила цей рік роком молоді. Ми, жіноцтво, повинні взяти найактивнішу участь в цих святкуваннях, звертаючи найголовнішу увагу на нашу молодь. В збереженні її в наших організаціях, в нашій церкві, полягає збереження нашої ідентичности. В тому суть нашої праці.

Ми з'їхались сюди, щоб спільно обговорити ці справи і спільною думкою і діями якнайбільше осягнути. Закінчуючи ці думки я вітаю з'їзд, делеґаток, гостей-членок і бажаю, щоб наші наради увінчались найкращими успіхами.

По цім голова Союзу перечитала писані привіти від головної управи Об'єднання Українських Православних Сестрицтв в Америці за підписом пані Лесі Селепиної, Союзу Українок Америки, голови — пані Стфеанії Пушкар; Союзу Українок Арґентіни за підписом секретарки пані О. Бандури. Привіти склали голови провінційних управ: Британська Колюмбія — Марія Вакалюк, Альберта — Марія Сулима, Саскачеван — Ольга Гавриш, Манітоба — Теодора Гаврисишин, Східня Канада — добр. Параскевія Федак (заступала голову Орисю Сушко). Голови місцевих відділів в Едмонтоні: відділ при Катедрі Св. Івана — Наталка Фарина, відділ ім. Лесі Українки — Надія Гуманик, відділ при церкві Св. Андрея — добр. Стефанія Юрківська за голову, Джойс Брода, відділ при церкві Св. Михаїла — добр. Марія Василів.

На цьому з'їзді вперше появилася важлива книжечка „Довідник про Союз Українок Канади", тут находимо питання й відповіді в українській і англійській мовах про Союз. Центральна управа роздала книжечки всім учасницям безплатно.

Звіти урядниць централі були заздалегідь розіслані до відділів а приявні делеґатки були ознайомлені з працею централі.

Дискусії: Пані Наталка Фарина піднесла пропозицію, щоб час річних зборів змінити на пару місяців раніше, замість у грудні. Це дало б зарядам по відділам часу виповнити анкету до централі вчасно, а також належно сплянувати працю відділу на новий сезон.

Пані Наталка Когуська пропонує, щоб при головній управі Союзу створити Референтуру Шкільництва. Таку референтку треба вибрати також при провінційних управах і по відділах. Обов'язки референтки є тримати тісний контакт із управами українських шкіл та давати поради комітетам, що наглядають над навчанням української мови в державних школах. З'їзд радо приняв цю пропозицію.

Пані Теодора Олійник, касирка, подала фінансовий звіт Централі, за звітний період. Пані

Н. Когуська зробила пропозицію, щоб центральна управа старалась з Допомогового Фонду, який знаходиться в централі давати більше допомоги на українські справи й установи або особи поза межами Канади. Пані Марія Ткачук, в імені з'їзду, подякувала касирці пані Теодорі Олійник за труд і посвяту у книговодстві фінансових справ централі Союзу Українок Канади. Пані Меланія Буряник, член котрольної комісії, ствердила, що фінансові книжки находяться в найкращому порядку. На внесок пані Меланії Буряник і Теодори Гаврисишин з'їзд прийняв звіт фінансовий і звіти інших урядниць. На цьому закінчилась ранішня сесія.

Пообідня сесія почалася о годині 1:30. Справу журналу „Промінь" подала пані Ольга Завісляк, референтка. Після обширного звідомлення з праці для журнала, відбулись запити й відповіді, які давала зацікавленим редак. Н. Когуська.

Питання пані Н. Когуської, редакторки: — Якими способами могли б ми поліпшити наш журнал? Суґестії: пані Троян, Чиловек, Б. К. — створити ділянку справи здоров'я; пані Логин, Гемилтон, Онт.: для того, щоб познайомити більше жінок з журналом, треба на кожних зборах відділу читати цікаві статті з журнала; добр. Стефанія Юрківська, Едмонтон, Алта.: треба більше статей на релігійно-моральні теми; Ольга Мельничук, Едмонтон: хай редакція вишле до членства запитник: що хто бажав би читати; Марія Мадюк, Саскатун: Редакційна колеґія повинна виготовити ряд статей, які вказували б організаційні напрямні Союзу, членка, що може, хай заплатить передплату тій членці, що немає змоги запренумерувати журнал. Панна Теодора Гаврисишин подала до відома, що від місяця вересня передплата в Канаді буде $5.00. Ольга Андрущак, Гефорд, Саск., кожний відділ повинен дати поважну пожертву на потребу журнала, їхній відділ дає $50.00. Інші, що брали участь у дискусіях: Анна Стасів, Форт Вілліям, Онт.; Анна Лис, Йорктон, Саск., Марія Білоус, Давфин, Ман., Дарія Янда, Едмонтон.

Пані Когуська висловила щиру подяку тим членкам, що дають до кожного числа матеріяли до окремих ділянок журналу. Ними є: пані Іванан Вахна, від музейного комітету при провінційній управі на Сході Канади і пані Люба Кут, що доглядає господарську частину, дописувачкам та секретаркам відділів, як також референткам журнала, за їх постійну працю.

Д-р Ганна Янішевська виголосила доповідь про проф. д-ра, Наталію Полонську-Василенко, авторку книжки „Видатні Жінки України", яку приявні мали нагоду вперше побачити й наоути для себе. Книжка видана Союзом з Фундації ім. Наталії Кобринської. (Доповідь поміщена в журналі ч. 10, жовтень, ст. 5). На бажання з'їзду вислано шановній авторці ґратуляції з нагоди її потрійного ювілею.

Слідувала доповідь про княгиню Ольгу, велику володарку України в 1000-річчя її смерти. Доповідачка пані Ольга Лукомська з Едмонтону, яскраво змалювала велич княгині, а головно в історичному аспекті, її вплив на життя українського народу. Княгиня Ольга була перша володарка, яка прийняла християнську віру.

Звіт Музейного Комітету подала пані Розина Драґан, голова. (Звіт поміщено в числі 11 з листопада на стор. 18).

Завваження пані Марії Ткачук: а) музеї (філії) мусять існувати там, де є згущені осередки українського населення; ці філії тримають тісний і постійний контакт з управою головного музею в Саскатуні, який є членом Канадійської Ассоціяції Музеїв Канади; б) можна б створити „подорожуючу виставу" зі всіх філій.

Пані Марія Мадюк, член Комісії Музейної Фундації, яку покликав до життя Крайовий З'їзд Союзу в 1917 р. прочитала точки „Правильника" фундації. Приявні дискутували кожну точку зокрема. Внесок Наталки Фарини і Насті Сенів про виключення точки а) з розділу 2 з „Правильника" про придбання нового будинку для головного музею, не був прийнятий. Пані Марія Ткачук пояснила, що час до набуття нового будинку на музей є неограничений. Нам треба використати всякі можливі засоби на збірки пожертв на будинок, при чому треба вдаватися до урядів домініяльного і провінційного за допомогою „Ґрентс". Нове приміщення мусимо мати в скорому часі, бо місце в Інституті Могили зовсім замале на нашу збірку експонатів. На внесок пані Н. Когуської і пані Логин, Гемилтон, з'їзд прийняв резолюцію в цій справі. (Резолюція подана в числі „Променя"). На внесок пані Марії Мадюк і Марії Ткачук, з'їзд прийняв „Правильник" як поданий. (Д. буде)

Комітет Філії Мистецтва і Музею у Вінніпезі складає нев'янучий вінок $5.00 на журнал „Промінь" на свіжу могилу своєї довголітньої членки бл. п. Марії Танчак, яка упокоїлась в м. серпні 1969 р.

Вічна їй пам'ять!

За філію музею — **А. Павлик.**

Наталія Кібець

По країні наших батьків

КРАСО УКРАЇНИ — ПОДІЛЛЯ

Красо України, Подолля!
розкинулось мило, недбало,
здається, що зроду недоля,
що горе тебе не знавало.

(Л. У.)

Краще й не висловиш свого захоплення, як побачиш та осягнеш душею простори, що розкрилися обабіч вирного Дністра та зеленоплесого Південного Бугу, як вдихнеш на повні груди цілющого повітря, в якому відчуваються пахощі свіжого хліба і хмільного меду, яблукових садів і чебрецевих долин. Так пахне вітер з берегів далекої юності ваших батьків, бентежно-солодкий вітер, який раз у раз навертає їхні спогади на ті, вже затуманені часом стежки, по яких вони ходили, зачаровані життям, стежки, що пролягли через узгір'я їхнього милого краю від солов'їних Іллінецьких гаїв до закам'янілого від віку Кам'янця-Подільського. І коли ви підете по тих стежках, щоб глянути через очі сучасності в глибину давнини, прочитаєте сторінки, де кров'ю і слізьми записані горді звитяги і тяжкі кривди ваших батьків і прадідів, тільки тоді ви зрозумієте чому вони не забувають свого краю і навчають вас любити його.

Дві ріки Дністер і Буг обіймають Поділля із заходу і сходу. Та навіть таким могутнім рікам, які створила природа, не сила обіймати всю подільську землю. І того, мабуть, вона щедро обплела її меншими річками і струмочками, розіславши по Поділлю блакитні полотна Смотрича, Мурафи, Случі, Горині...

Хвиляста подільська рівнина прорізана багатьма балками і долинами річок, над якими стоять тихі гаї та сади. А поряд із ними лани жита, пшениці, цукрових буряків і буйного хмелю. Ці пейзажі трохи нагадують Полтавщину, але водночас є в них і своя відмінність. Поверхня тут більш горбиста, не ті ріки, не ті й береги. Над урвищами стоять білі та замшілі скелі. Швидка течія нутрує побіля них, клекоче розгоністим плином.

Мальовниче Поділля, яке Леся Українка називала окрасою України охоплює собою дві області — ВИННИЦЬКУ і ХМЕЛЬНИЦЬКУ. Східня частина цього краю здавна називається ПОБУЖЖЯМ. Ту ж частину, яка прилягає до Дністра, називають НАДДНІСТРЯНЩИНОЮ. Тут сходяться Правобережна й Волино-Подільська височини. Саме тому на Поділлі прудко біжать між скелястих берегів ріки.

Велике і славне минуле цього краю. Багато разів він був плюндрований вогнем і мечем. Польська шляхта й татари мов ті круки налітали із заходу і сходу, руйнували міста, палили села, безжально вбивали людей або гнали їх в тяжку неволю. Доведені до розпачу не раз повставали селяни проти польської шляхти. Тут, на цих хвилястих рівнинах і пагорбах гриміли бої під Пилявою і Староконстянтиновим, тут громив поневолювачів Богдан Хмельницький, рубався з найманими німецькими рейтарами прославлений брацлавський і вінницький полковник Іван Богун, тут водив у бій свої полки хоробрий Максим Кривоніс, а в Красному загинув відважний ватаг козачий Данило Нечай... А героїчна оборона Буші українськими жінками, які поруч з своїми чоловіками боролися проти напасників і коли вже було вичерпано всі сили, вони підпалили пороховий погріб і в тому вогні загинули самі і знищили сотні ворогів. Саме цю подію письменник Михайло Старицький описав у своєму творі „Оборона Буші". Значну ролю відіграло Поділля і в наші часи.

В 1921 році в період відродження Української Автокефальної Православної Церкви, було основою нашої Державності в період Директорії УНР. У Каменець-Подільському був організований Український університет і першим ректором в ньому був теперішній митрополит ІЛЛАРІОН (проф. Іван Огієнко). Першим єпископом відродженої УАПЦ був теперішній митрополит ІВАН ТЕОДОРОВИЧ.

Дуже багато могли б розповісти нащадкам мовчазні потемнілі вали й рештки замків та фортець, високі могили та старі обвалені підземні ходи... Минув час і змінився вигляд. Сонце, як і раніше високо в небі заливає широкі степові простори вкриті тепер стиглими хлібами. А степ гомонить не табунами, а моторами тракторів і комбайнів колгоспних господарств, гуде молотарками на токах.

Землі між Дністром і Бугом не мають велетнів заводів, потужних шахт, а їх все ж таки називають Донбасом — „Цукровим Донбасом" — України. Загальна площа посівів цукрових буряків на Поділлі складає близько чверті всіх посівів України і третину загального виробниц-

НАШІ МОЛОДІ ТАЛАНТИ

Від кількох останніх років на музично-мистецькому небозводі зростає в Торонті небуденний талант ще дуже юного співака-вокаліста Тараса Шиповика. Він є улюбленцем публіки, бо чарує слухачів, не лише своїм повним краси голосом, але також своєю юною персональністю, скромністю та звертає на себе увагу й музично-мистецького світу.

Тарас Шиповик є сином п-ва Михайла й Ірини Шиповиків, які самі цікавляться громадським життям, є членами СУС, Інституту Св. Володимира в Торонті, Церкви. Своє українське виховання Тарас багато завдячує своїм родичам. Тарас належить вже до 4-тої ґенерації українців в Канаді. Він є внуком Романа й Анни Шиповиків з Редісон, Саск. та Юрія бл. п. Анни Котелко з Кадворту, Саск.

Тарас, від 13 літ життя студіює у Торонтонській Королівській Музичній Консерваторії при Торонтонському Університеті вокальний спів, є наймолодший з басів та співає у пятьох мовах. У вокальному співі він побирає десяту клясу.

Впродовж останніх пяти років Тарас кожного року вигравав одно з перших місць, як золоті медалі і трофеї у вокально-музичних виступах на музичних фестивалях у Торонті і Гемилтоні. Про його успіхи на фестивалях прихильно і широко розписувалась англомовна преса, підкреслюючи не лише його ранній вік, але зупиняючись над красою його голосу, відвагою і вмінням здобувати собі симпатію публіки, провіщаючи йому світле майбутнє.

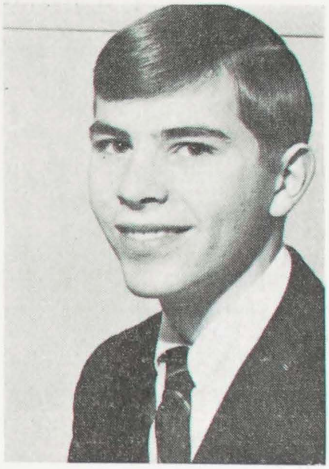

Тарас Шиповик

Тарас також студіює гру на фортепіяні, грає на кларнеті і органі. Крім музичних студій Тарас є активним членом відділу СУМК-у в Лонґ Бренчу, співає в церковному хорі в церкві Св. Юрія під дириґен. Нестора Олійника та грає в оркестрі Івана Пасерба. Як член Ювілейного хору Тарас виступав як соліст у всіх ювілейних виступах хору.

Студіюючи музику та беручи участь в СУМК-у, Тарасові зовсім не перешкоджає бути високим учнем 12 кляси у вищій державній школі. Він і там активний у шкільній раді, в драматичних фестивалях та різних інших виступах. На літніх курсах Українознавства Інституту Св. Володимира на оселі „Кияв" в 1967 році Тарас Шиповик був нагороджений трофеєм-чашою за мистецтво і провідництво. Він був у той час головою студентського кружка.

В останніх двох роках Тарас був курсантом на літніх курсах українознавства в Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі і цього літа одержав нагороду (форма стипендії) $25.00 від Союзу Українок Канади. Цю нагороду подарувала Манітобська Провінціяльна Екзекутива і голова Екзекутиви Теодора Гаврисишин вручила Тарасові під час концерту на закінчення курсів. На курсах Тарас навчався дяківства і дириґентури. Він має велике замилування в дяківстві та час від часу практикує в церкві Св. Димитрія в Лонґ Бренчу, Онт.

Анна Фігус.

тва цукру Совєтського Союзу. Тут розташовано понад п'ятьдесят цукрових заводів.

Землі тут багаті й родючі. Вони славляться високими врожаями пшениці, цукрових буряків, овочів, конопель і садовини.

В надрах Поділля є численні родовища будівельного каменю, вапняку, вогнетривкої глини та інших матеріялів для будівельної промисловості. В Придністров'ї виявлені поклади фосфоритів, горючих сланців, родовища бурого вугілля і торфу, а також цінні мінеральні джерела. Лише на привеликий жаль Україна не використовує цілком подільських скарбів, вони вивозяться за планом Москви в Росію і в інші країни, де продаються за безцін.

Поділля густо населений край. Середня густота населення становить 78-80 чоловік на один кв. кілометер.

Міннеаполіс, Мінн.,
листопад 1968 р. **Наталія Кібець.**

М. Макарушка-Хоптяк

СТОРІНКИ ДО ІСТОРІЇ ЖІНОЧОГО РУХУ

Діяльність „Союзу Українок" у Рогатині за час мойого перебування від 1927—1939 року.

(Продовження)

Чимраз більше жіноцтва почало розуміти значення своєї організації, так що ми без тяжких трудів і перешкод мали вже до 1938 року більше як 20 кружків.

У місцевій Філії С. У. теж не занедбували культурно - освітної праці. Раз в місяць відбувались ширші сходини, на яких котрась з членок, або фаховий доповідач, напр. лікар, мали цікаві реферати, обговорювалось біжучі справи і т. п. Літом філія займалась дитячим садком, який вела фахова садівничка зі Львова, а до садка ходили діти від 3—6 літ.

З часом створився при Філії жіночий хор під умілою диригентурою вчителя Р. Ш. п. Кривоуса. Цей хор виступав на різних академіях і відповідних святах.

Філія С. У. дружньо співпрацювала з Союзом Кооператив, Рідною Школою і Сільським Господарем. Членки Філії С. У. їздили часто спільно з делеґатами згаданих організацій на спільні сходини чи анкети, щоб місцеве жіноцтво заохотити до участи в спільній праці. Головно поширений тоді в кооперації клич: „Свій до свого по своє" — вщіплювали ми в сільське жіноцтво, щоб тяжко запрацьований продукт чи гріш несли до своєї кооперативи і весь товар купували у своїй крамниці, а не в чужих. Різними примірами старались ми доказувати жінкам загально-громадську й особисту користь і поволі-поволі цей клич почав реалізуватись.

З одинокою Філією „Просвіта" не могли ми ніяк співпрацюваи. Її опанували тоді дуже поширені майже по всіх повітах Галичини комуно-радикали, які наче пошесть ширились і по наших селах, хоч більшість сіл була під національним впливом.

Повітове закінчення курсу куховарського і трикотарського. Жіноцтво з Кружків при столах.

В такій ситуації застали нашу Філію злощасні й важкі в наслідках загальні збори восени 1931 року. А все сталось з моєї вини і через мою велику скромність. Я не любила ніколи висуватись наперед і хоч як мене переконували, щоб я цим разом перебрала головство Філії С. У., бо п. Мосорова через родинні обставини не могла вже бути головою, я рішуче відмовилась, тимбільше, що школа, провід в дитячім драматичнім гуртку при Р. Ш. і дім, абсорбували майже всі мої сили. По моїй рішучій відмові головою Філії вибрали досить діяльну, але не в повіті, пані Б., на секретарку Рому Гладку, на касирку п. Кузикову. На нещастя ввійшли іще до Виділу дві комуно-радикалки, (прізвища їх не хочу подавати з різних причин). Я ввійшла тоді до Контрольної Комісії, а одна з цих „лівих", між іншим дуже діяльна при Філії „Просвіта", стала організаційною референткою. А що й адвокат Б. був з „лівих", то легко перетягнули голову теж на „ліво" і почала ширитись комуно-радикальна пошесть і по Кружках С. У. Кузикова й Гладка не мали на це жодного впливу бо вони нікуди їх не допускали і тримали в таємниці всі свої поїздки.

По своїх чисто радикальних селах, куди ми перед тим не мали жадного доступу, позакладали кружки С. У., але скільки нових Кружків вони заснували ми не могли довідатись, а я весь рік на села не їздила.

Так проминув рік і зближались Загальні Збори Філії. Нажаль я тоді захворіла так, що навіть контролю книг, як голова контр. комісії, перевела в ліжку. Місцеві членки поставились пасивно до зборів, а голова й організаційна референтка добре зорганізували своїх прихильниць з Кружків, які перевибрали Виділ майже без змін.

Почалась дальше та сама історія, але жіноцтво по селах більш національно свідомих почало бунтуватись і жадали інших делеґаток на свої Збори чи наради. Тоді силою факту почали виїжджати до Кружків і Кузикова і Гладка, що було дуже не наруку ані голові, ані ор-

ганізаційній референтці, які вже не могли опанувати всіх Кружків.

Щоб позбутись невигідних пань, взялись на хитрощі. Весною 1933 року голова й решта комуно-радик. членок Виділу на одних ширших сходинах зрезиґнували зі своїх постів в тій вірі, що під час Надзвичайних Зборів при більшій участи жіноцтва з комуно-радик. кружків вдасться їм усунути небажаних членок, а вибрати Виділ по їх лінії. Та це їм не вдалось, але й спричинило великий роздор.

Надзвич. Загальні Збори були назначені на кінець травня чи на початок червня. Панна Гладка поїхала перед тим до Львова до Централі С. У. представити важку ситуацію нашої Філії й просити вислати добру делеґатку. А наше місцеве свідоміше жіноцтво повело сильну аґітацію поміж членками, щоб численно прибули на Загальні Збори, щоб мати запевнений вибір нашої голови, ми упросили й переконали дружину місцевого пароха бл. п. Кудрикову, щоб прийняла на себе головство, бо знали, що місцеві членки, а було їх понад 60, будуть всі голосувати за „їмосцею".

Збори були назначені на неділю о 3-ій год. попол., а вже від полудня почали заповняти просторе подвіря місцевої читальні „Просвіта" підводи з жіноцтвом з різних сіл. З Централі С. У. приїхала день перед тим енерґійна містоголова п. Олена Шепарович. До третьої год. простора заля була вщерть виповнена жіноцтвом. Голова з організ. референткою садовили своїх певних жінок по однім ряді (але чи це були всі членки, управнені до голосування, ми не мали можливости провірити), а ми своїх по другім ряді. У всіх помітне велике напруження й неспокій. Почались пропам'ятні Збори, які відкрила голова покликуючи на предсідницю п. Шепарович, а на секретарку п. Гладку. При загальнім звідомленні з праці голова оправдувала свою резиґнацію якоюсь недугою, а інші навіть не оправдувались. По звідомленнях прийшло до кульмінаційної точки — вибору голови. З нашої сторони перші запропонували на голову п. Кудрикову, а з їх сторони знова пані Б. Предсідниця піддала під голосування перше Кудрикову, а пізніше Б. По перечисленню й то кількаразовім, п. Кудрикова дістала більше голосів, а Б. перепала.

Тоді почалась буча! Організ. референтка почувши це, вискочила на стіл, як фурія і гістерично почала кричати: „Ви чуєте кого вибрали на голову? Попадю! Ганьба!!" А всі жінки з комуно-радик. Кружків повставали й почали собі кричати: „ганьба! ганьба! Ми не хочемо попаді". Пані Шепарович пробувала успокоювати розбурхане жіноцтво і привернути лад, але її ніхто не слухав. На залі постав несамовитий крик, а тут через відчинені вікна почали вскакувати до залі чоловіки, бо двері були засунені, місцеві й ті що були при підводах і собі почали несамовито кричати.

Повітовий Курс куховарсько-трикотарський. В першім ряді зліва направо друга сидить авторка спогадів М. Хоптяк, а поруч неї в середині п-на Кудрик.

Сьогодня вже не пригадую собі хто з чоловіків вплинув на це, що не прийшло до бійки, бо мало що бракувало, щоб одні других не хапали за чуби. Ми з п. Шепарович якось щасливо продерлися з поміж розбурханої товпи, бо про якесь закінчення Зборів навіть думати не можна було. Пані Шепарович обіцяла нам, що представить цю безнадійну ситуацію в Централі, де западе рішення, що дальше робити.

Незабаром прийшло повідомлення, що до нових Загальних Зборів Централя назначила у нас кураторію з таких членок: Кудрикова, Кузикова, Ратичева (Гандзя Дмитерко-Ратич), Хоптякова і пані Б., якщо на це погодиться. Пані Рудницька написала до Б. щирого листа, в якім просила, щоб вона ввійшла теж до кураторії і припинила всякі роздори по Кружках. Пані Кудрикова теж при нагоді стрінувшись з Б., ніби переконала її так, що та обіцяла прийти на Сходини Кураторії, на яких членки мали розділити поміж себе функції й намітити дальший плян праці. Та на обіцяний день Б. не прийшла, а в повіті почався іще більший фермент.

(Далі буде).

†

Ділимося сумною вісткою з Проводами Відділів ОУПК, з їх членством та з Українським Громадянством, що в Торонті, 11-го листопада 1969 р., ,по довгій і важкій недузі прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність славної пам'яти

КЕКИЛІЯ ПАЛІЇВ

учителька і одна з найзаслуженіших громадянок у ділянці виховання молоді на Рідних Землях і поза їх межами.

Покійна народилася 6-го січня 1906 р. у священичій родині в Перевісті, в Україні. Вже з молодих літ Покійна включилася в ділянку виховної праці як пластунка-виховниця і згодом як педагог. Виховної праці не покидала до кінця свого життя.

Непересічні прикмети її характеру та інтелекту висунули її в передові ряди наших громадських діячів і дозволили їй втішатися подивугідними плодами невтомної праці. Найвищим осягом її діяльности як виховниці та організаторки були підготовні праці для Світової Виховно-Освітньої Сесії на Світовому Конгресі Вільних Українців у Нью-Йорку, які устійнили і схвалили Виховний Ідеал Українця у вільному світі та завершилися покликанням до життя Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради (СКВОР).

Покійна була головою ОУПК, а останньо головою Відділу ОУПК в Торонті, головою Світової Ради Українського Дошкілля і секретарем Світової і Крайової Виховно-Освітніх Рад. Передчасна смерть Кекилії Паліїв є болючою і невиджалованою втратою для всіх наших виховно-освітніх установ у цілому вільному світі.

Панахиди за спокій душі відбулися в четвер і п'ятницю, 13-го і 14-го листопада 1969 р. в похоронному заведенні Кардинала, при вул. Аннетт 92. Похорон відбувся в суботу, 15-го листопада 1969 р. з того ж заведення до Свято-Миколаївської Церкви, а звідтам після жалібної Служби на цвинтар Проспект у Торонті.

Замість квітів на могилу Покійної, просимо складати датки на закінчення Енциклопедії Українознавства на адресу: Patronage NTSh, c/o E. Borys, — 16 Bracondale Hill Rd., Toronto 4, або PLY, 768 Queen Street West, Toronto 3, Ontario.

Достойній Родині Покійної складаємо найглибші співчуття.

Вічна Їй Пам'ять!

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОЇ ШКОЛИ В ТОРОНТІ.
СВІТОВА КООРДИНАЦІЙНА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ РАДА (СКВОР)
КРАЙОВА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ РАДА (КВОР)
КРАЙОВИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛЬНИХ РАД КАНАДИ
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ

Вшановуємо 5-ту річницю смерти нашої любої доні і сестри бл. п. Анастасії Ґузь, яка упокоїлась 16 грудня 1964 р. у Вінніпезі і в роковини смерти нашого дорогого батька і чоловіка, бл. п. Антона Фігуса, який упокоївся 6 грудня, 1968 р. у Вайті, складаємо невянучі $10,00 на журнал „Промінь" в їх світлу память:

Анна Фігус, дружина і мати, Вайта
Анна Фігус, сестра і дочка, Торонто.

— — —

Невянучі вінки з найкращих квітів в пам'ять дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. Мирослава Стечишина, який упокоївся 27 листопада 1947 року складаємо на журнал „Промінь" $20.00.

Дружина Анна, сини Мирослав і Віктор з родинами, дочка Емілія з родиною — всі з Вінніпеґу.

Відділ Тризуб при Катедрі Св. Володимира в Торонті, складає невянучий вінок на свіжу могилу бл. п. Івана Антонійчука, батька нашої членки Анастасії Пасерб, який упокоївся 30 жовтня 1969 року — $5.00 на журнал „Промінь".

За управу відділу Оля Козак.

— — —

Невянучі вінки на свіжу могилу бл. п. Івана Антонійчука, чоловіка Оксани Антонійчук і батька Анастасії Пасерб в Торонті складають замість квітів на журнал „Промінь":

Жіноче Т-во при Інституті св. Володимира	$10.00
Анна Фігус	5.00
Варвара Мігович	5.00
Марія Макдатор	5.00
Із збірки на похороні	5.00

Родині Покійного висловлюємо глибоке Співчуття.

ТАЄМНИЦІ БУТТЯ НАРОДУ І ІНДИВІДУАЛЬНОСТЕЙ У „ЗОЛОТОМУ ПЛУЗІ" Д. ГУМЕННОЇ

„Золотий Плуг", В-во „Слово", Нью-Йорк, 1969.

„Історія України в її зав'язці навіває йому стан-емоцію закоханности... вібрацію радости-екстази".

(„Золотий плуг", с. 132).

Так висловилась Докія Гуменна про відношення до історії України в Миколи Мадія — героя роману „Золотий плуг". Але й сама письменниця також не менше закохана у таємниці минулого України. І в неї читач помічає радість-екстазу, коли вона заглиблюється в минуле і намагається розгадати таємниці археологічних знахідок в Україні, пізнати шляхи розвитку української духовости, культури, мови, ритуалів, традицій, пов'язуючи все це з сучасністю, а з цим із безмежною вічністю. Лучність з вічністю виявляється в релігійних віруваннях, в поезії, в любові, у відчутті своєї національности, у таємницях взаємин поміж духово багатими людьми. У „Золотому плузі" все це знайде читач, він побачить як авторка хоче знайти спосіб, щоб „вийти поза мені часу, поєднати особове з понадособовим", бож знаходячи сліди скитського в українському сучасному житті і в людях — це і є доторк з вічністю.

Легендарне і справжнє

Щоб прилучитися до нації, треба психічно з'єднатися з її минулим. У „Золотому плузі" життя сучасних героїв, що живуть під час другої світової війни, настільки сплелося з минулим, що цей факт став сюжетом твору, композиційною канвою, на якій розгортаються події, базою для конфлікту в житті героїв і тлом для змалювання їх характерів.

Персонажів у творі кільканадцять, але про них лише принагідні згадки. Вони не вплетені в композиційну тканину твору. Акція зосереджена довкола двох закоханих — Миколи Мадія і Гаїни Сай. Микола студент історії київського університету, пишучи дипломну працю, захопився процесом наукового викривання таємниць минулого українського народу, бо натрапив на своє прізвище в історії Геродота, яке належало скитському князеві, який у 614 році до нашої ери здобув місто Ніневію в Асирії. А Гаїна Сай — початкуюча письменниця, також випускниця київського університету, але, будучи дочкою куркулів і тому, що не дотримувалася приписів соцреалізму у своїх творах, вони рідко появлялися друком. Через те й праці не могла дістати у Києві, шукала притулку у родички на селі, заробляючи на прожиток тяжкою фізичною працею. Та не могла довго залишатися на селі, затуживши за бібліотекою, у якій могла зустрічати Миколу, вертається згодом до Києва.

Микола заглиблений у історію постійно шукає зв'язку поміж сучасним життям і подіями та особами, переданими леґендами, мітами, віруваннями, традиціями. Він намагається знайти пояснення генези українського народу. Леґенда про золотий плуг, золоте ярмо, золоту сокиру і золоту чашу — це символічне оповідання про цю генезу. Плуг і ярмо — символізують автохтонів — орачів-хліборобів, що орали волами. Сокира — символ тих приблуд, що прибувши на наші землі з бойовими сокирами, змішались з аріями-орачами, а їх нащадки, прийнявши родову назву від Колоксая, стали називати себе сколотами-скитами. Тому й символом їх стала чаша, бо вона вказує на кровну спорідненість всіх цих народів, на те, що всі ті народи пили побратимство з однієї чаші. Міт про Аріядну і Тезен, що зродився в Україні, що став універсальним, бо оформив людський світогляд про те як постав світ, має ще й досі свої сліди у нашому житті, в довкіллі. Світ — це велика мати, а печера — її лоно. У печері повно „вічного незнищимого запасу", містерійного життя-буття. Тому скити, хоча патріярхальний народ найбільше шанували богинь, а серед них особливо матір-Табіту. Наші таємничі печері Києва, над Дністром та інші, степові баби, та археологічні знахідки — свідки культу матері на нашій землі, кривий танець і інші гагілки — це ті самі священні танки лябіринту, що й в міті про Аріядну. А скільки лябіринтів і яких же заплутаних бачить і переживає Микола у своєму довкіллі.

Микола, за ціну щоб стати науковим робітником, дає себе опутати жалюгідними сітями лябіринту аморальної Майї, яка так нахабно вплуталася у його інтимне життя. Він і свої наукові виводи мусів допасовувати складними лябіринтами думки до партійної лінії, боячись, щоб не було в них споріднення з теоріями Михайла Грушевського. Та хоча як Микола йшов на компроміс, все таки не встерігся, ані від

„ухилів" від партійної науки, ані від Майїної настирливости. Йому не довелося залишитися науковим адептом в університеті, його вислали учителювати у степову Україну. І там від дотику із старовиною, що її зустрічав на кожному кроці, наповнив свою уяву і своє серце новими образами з минулого і новими почуваннями. Познайомлюючись з щораз то новими персонажами з мітів і леґенд, він утотожнював себе з ними, сильнішали його зв'язки з минулим народу, наростало його почуття до Гаїни, яку він бачив також поруч себе у мітах і леґендах.

Інша індивідуальність Гаїни. Тоді, коли Микола живе науковими викриттями, Гаїна заглиблена у свою індивідуальність. Вона шукає у романтичному, виідеалізованому „мовчазному" романі з Миколою можливости розвинути свою індивідуальність, хоче знайти красу життя, яка б поєднала її духовість з ідеалами справжньої поезії, відчуття глибокого зв'язку з минулим, сучасним і майбутнім народу, а в цьому щоб знаходити і краплі вічности. Тому люди покрою Гаїни не живуть реальним життям пересічних людей, вони живуть радше творчістю, ілюзіями, вигадують собі своє щастя. Гаїна живе творчістю, роздумами про удосконалення людини. Вона створила собі ідеал і в ньому закохується. Зустрівши Миколу, Гаїна перенесла уявлення про ідеал коханого на особу Миколи. Щоб не втратити наснаги туги за ідеалом, аби не погасло те внутрішнє сонце, те цвітіння її почувань, Гаїна не хоче знайомитись з Миколою, вона „розмовляє" мовчки очима при зустрічах у бібліотеці. Силу почувань до Миколи черпає Гаїна зі своєї моральної стійкости, з впевнення у правильність своїх переконань.

Кохання Миколи й Гаїни небуденне, воно й незрозуміле багатьом, бо мовчазне. Зродилося воно у Миколи тоді, коли його уява була положена емоціями-радости від наукового викриття свого зв'язку із далеким предком Мадієм-скитом, тоді, коли він засоціював скитську зовнішність Гаїни із її далекою родичкою з-перед двох тисяч років, з гіперторейською дівчиною Ляодікою, яка несла вперше з України на Делос в Греції пшеничні колоски в дарі богам Аполлонові й Артеміді. І прізвище та ім'я Гаїни скитського походження. Її поведінка, духовість сповнені таємної краси і своєрідности. Микола уникав розмови з Гаїною з обережности, щоб не попасти в неласку уряду. Гаїна ж тому, що „мовчазне кохання" це й було оте її вигадане щастя, вона боялася його втратити чи хоч би нарушити його незвичайність. Воно надихувало її ідеалізмом, розвивало її індивідуальність, наснажувало духовою силою. Відчуття цього вигаданого щастя — це був „отой стан розпливу в повноті", у „напівсвідомості", що зливає людину із усіма „тими існуваннями-життями", які бринять навколо нас у природі і які дають людині почуття щастя.

Тоді, коли Микола у пізнанні переживанні минулого народу єднався з вічністю, Гаїна продовжувала цю вічність роздумами про майбутнє.

Образ Миколи немов символічний для діячів української культури. Микола хоча і потенціяльний для української науки, але він легко піддається життєвим конечностям. Гаїнин образ символічний для української національної психіки. Ми як народ зуміли довгими віками зберігати духовий потенціял, але практично не осягнули форми держави через свою надмірну ліричність, прямодушність, втечу від реальности та мрійливість.

Скомпліковані індивідуальності Гаїни і Миколи, персонажі з леґенд і мітів, образ дівчинки Сані з її вченим гусаком з Гаїниної казки, прибиральниці Тетяни з оповідання „Біла хустина" і образ збожеволілої з болю матері, яка шукає своїх померлих з голоду у 30-их роках дітей і яку арешутє „Тройка" за „розкрадання соціялістичної власности", що його відтворює у новорічну ніч Гаїна — все це спроби авторки розгадати таємниці буття народу, індивідуальностей, які жили в минулому, живуть у сучасності і житимуть у майбутньому. У підтексті взаємин Миколи і Гаїни бачимо дві духовості дві стихії. Гаїна — це майбутня людина, людина без тваринного еґоїзму, вона безкорислива, дружелюбна, щира з відмінною духовою конструкцією, спрагнена чистого ідеалізму, з високоорганізованою душею; Микола — поруч із своїм щирим захопленням наукою, працьовитістю і прагненням чесного і упорядкованого особистого життя, слабосилий, щоб боротися з Майєю, він не шанує принципів, в житті керується прагматизмом. Обидва образи спонукують до роздумів, дають матеріял для цікавих і корисних дискусій.

Мана авторки і художня конкретність

Роман „Золотий плуг" заторкує скомпліковану, цікаву і багату проблематику. Докія Гуменна вміє знайти нову тему, створити цікавий сюжет, вивести оригінальні персонажі. Але „Золотий плуг" хоча і має таку символічну та ін-

триґуючу назву, хоча так широко закроєний твір з усіми згаданими вгорі елементами, на жаль, недостатньо виправдав змістом назву твору, не увібгав велику проблематику у розміром невеликий твір, не віддзеркалилось психічне життя героїв у виведеній фабулі, не бачимо у творі того внутрішнього руху, що пов'язаний із психічними конфліктами, їх зав'язкою, наростанням і розв'язкою. Акція настільки мала, що описані події та ситуації можна б було подати у короткому оповіданні. Авторка занедбала сюжет твору, його композицію, не подбала про таку кількість подій і ситуацій, щоб у них могли показатись характери персонажів. У творі багато місця присвячено леґендам, грецькій мітології, цитатам з Біблії, з хронік, розважанням Миколи над історичними даними Геродота, Йосифа Флавія, а Гаїни — над своєю індивідуальністю. Через те й вийшов твір науковоподібним, а не сутньо літературним. І хоча авторка покористувалася філософією, психологією, історичним матеріялом, модернізуючи твір, але одночасно збіднюючи його, зубожуючи літературно. Бо з самої тільки „гри думок" справді тяжко, щоб могла „вилущитися людина", характер у творі. Змальовуючи Миколине потопання в історичній науці, а Гаїнине в самоаналізі, авторка виповнила більшість сторінок роману складним і заплутаним текстом, в якому ремінісценції цитат, філософських роздумів, історичних та лінґвістичних гіпотез утруднюють читачеві сприймати сам задум твору.

Наукові розважання на тему генези українського народу, його культури, мови, духовости, традицій хоча й розцікавлюють читача, але звідки певність що всі ці виводи авторки основані на історичних джерелах і не є її літературними вигадками. Як скористав би твір від того, коли б леґенди і міти були вплетені в акцію, якщо б конфлікти і психічне життя героїв, їх роздуми не були передані статично, а були вплетені у фабулу. Прикладами таких літературних творів у самому „Золотому плузі" є описи творчої уяви Гаїни у новорічну ніч про голод в Україні під час колективізації, чи роздуми про її майбутню людину в казці „Вчений гусак". Хотілося б, щоб мітичні персонажі були хоча б частинно передані у такій формі як переданий образ української селянки у оповіданні „Біла хустина". Бо деталі сцен у цих „творах у творі", коли прибирають літературну форму, звучать символічно, вони багатовимірні, місткі, поєднують велику скалю рис людського характеру.

Нам відомий мовостиль авторки з інших її творів. Не бракує і в „Золотому плузі" винахідливих метафор (синьошовкове сонце, камінний мішок самоти, прийдешнє без майбутнього, волячість думки, сніг аж синій від розжарілого місяця, думка рине нестримним потоком тощо), але їх куди менше у „Золотому плузі" як у попередніх творах авторки.

„Золотий плуг" великою мірою віддзеркалює творчі спроможності авторки. В романі багатство творчих задумів, глибока любов до минулого нашого народу, одержимість — мана авторки, щоб це минуле розкрити, розгадати і подати читачам для скріплення їх національної гордости. Є у творі скомпліковані і цікаві персонажі, улюблена жіноча постать, з якою ми вже зустрічалися в інших творах Докії Гуменної, але в інших шатах (образ Юлії Отави з твору „Мана"), поведінка яких наслідком складности особовости, їхнього внутрішнього багатства і занадто викінченої індивідуальности та через складні обставини, в яких вони жили, огорнена серпанком таємничости. Розгадати цю таємничість і тим дати ще одне художнє відкриття — це і було завданням твору. Тільки до певної міри сповнила це своє завдання авторка у „Золотому плузі". Все ж „Золотий плуг" варто читати. Книга спонукує думати, аналізувати, читаючи її можна радіти і сумувати, спонукує шукати за правдивими вартостями життя людини і народу.

Ми, читачі, вдячні Докії Гуменній за її книги, шануємо за її витривалість, і наполегливість, але хотілося б, щоб кожний дальший твір був знаком зростання творчих спроможностей. Цього Авторці сердечно бажаємо.

Т. Горохович.

Не можу простити собі

Я бачив, як розцвіла черешенька плакала під навалою снігу. Я бачив, як мати, скрадаючись, цілувала руку сплячого сина. Я бачив, як два метелики в леті обмінялися поцілунками. Я бачив, як червоними сльозами осипалися пелюстки троянд на скатертину. Я бачив, як ридала дівчина, бо її маленьке серце розсаджував надмір щастя. Я бачив, як мисливець відвів рушницю, зачарований вродою оленя. Я бачив пошлюбну ніч ластівок. Як же це могло статись, що я недобачив, як вмирала твоя любов до мене?

І. В.

ВАЖКЕ ПИТАННЯ

(Університет батьків)

У будні Світланку не заженеш у ліжко — вона анітрохи не хоче спати. Але в суботу... Тільки но відлунає мелодія передачі „На добраніч діти!" — вона натягає нічну сорочечку і підганяє мене:

— Мерщій ,мерщій, ти ж обіцяла! І суботу перед сном ми розмовляємо „про цікаве". Це бесіди стали для нас звичкою улюбленою і захоплюючою. Про що тільки ми не говоримо: про те, як роблять книжки і чому сяють зорі, про дитячу залізницю і про те, куди течуть ріки, чому зимою не буває райдуги, а вночі не світить сонце... Я ніколи не спрямовую тих розмов, не підказую тем — так цікавіше, чекати і навіть не здогадуватись, яке питання вона поставить цього разу.

Чоловік сердиться на нас за ті попівнічні дискусії", каже що то не педагогічно, ввечері дитині потрібні легкі заспокійливі емоції, а не мудрування. Можливо. Але ж крім „розвитку", дівчинка потребує ще й розмов „по душах". І певно, я теж права.

Не завжди наші бесіди бувають приємними і легкими. Так трапилось і того дня, коли Світланка поставила передімною своє важке питання. Вимкнувши світло, я опустилась на ліжко і приготувалась слухати. Спочакту з напівтемряви долітало лише поскрипування матраца (дочка вмощувалась зручніше). Далі почувся її змовницький шепіт.

— Мамо, скажи, куди діти переходять після школи?

От що! В день ми говорили з нею, що наступного року її переведуть до підготовчої групи, а ще за рік Світланка стане ученицею. Отже її цікавить, що буде далі.

— Після школи люди складають іспити до інституту, або поступають на роботу.

— А з роботи куди?

На хвилинку розгублююся. Але дівчинка чекає, і я кажу:

— На пенсію.

Тихо. Чи задрімала, чи роздумує над незрозумілою відповіддю. Але ні, не спить. Русява голівка звелася над подушкою:

— Мамо, а що таке — пенсія?

Як їй пояснити?

— Розумієш, люди, доню, старіють. Як наша бабуня. Вже не можуть працювати. Тоді їм платять гроші, хоч вони й не ходять на роботу.

— А чому старенькі не можуть працювати?

— Їм важко. Втомились за довге трудове життя. Тепер можуть відпочивати.

Її влаштовує така відповідь. Та за хвилину:

— А після пенсії куди?

Таки дочекалася.

— Це все. Спи, Світлячок, спи, — намагаюся заспокоїти її. Та де там! Малій вже не до сну. Наполягає.

— Ні, далі, далі куди йдуть люди?

Що робити? Кажу:

— Врешті люди, як птахи, навіть дерева вмирають.

Вона вже знає що означає слово смерть. Тому насторожується. Голівка напружено застигає на стеблині-шийці.

— Навіть якщо вони дуже добре їдять?

У голосі тривога. Тут винна няня, це вона (якось я чула крізь двері) лякала малят у садку: „Хто не буде їсти, помре і його закопають".

— А ти, мамо? Ти теж помреш?

Я мовчу.

— Ніколи не йди на пенсію! Добре?

Дочка замовкає, але ще довго вовтузиться, шарудить простирадлом, глибоко зідхає. І коли я, вважаючи її за сплячу, підходжу, щоб поправити подушку, вона раптом говорить:

— Мамочко, я завжди, завжди буду допомагати тобі, щоб ти не втомлювалася і все життя працювала!..

Другого дня розповідаю чоловікові про ту розмову. І може вперше замислюємося: наша дочка вже не немовля, важкі питання для нас тільки починаються, і відповідати на них доведеться нам обом.

Світланка не згадує більше нічної розмови. Вона така ж цікава до всього і так само твердо вірить: ніщо в житті не закінчується. І все пита: „Що буде далі?" Її наївний і водночас твердий розум не сприймає кінця і впевнений у безсмерті. Ми не переконуємо її у помилковості цього твердження — адже по-суті, вона права. От і сьогодні: Розповівши про царя Салтана, я кажу: от і казці кінець.

— Ні, просто тут далі не написано — каже вона.

Н. Дорожинська.

PROMIN

Vol. X, 12 ENGLISH SECTION December, 1969

BRIEF*)

SUBMITTED TO THE

ROYAL COMMISSION ON THE STATUS

OF WOMEN

ON BEHALF OF THE

CANADIAN INSTITUTE OF ONOMASTIC SCIENCES

By

Dr. J. B. Rudnyckyj, President of the Institute

There are three main domains in which the feminine names in Canada have a bearing on the matter of equal status of women in this country.

First, according to the law, every woman upon marriage loses her family (surname) name, and adopts her husband's surname. Thus, Miss (or Mrs. — when widowed or divorced) Miller becomes Mrs. Smith, losing her maiden surname identity.

Secondly, according to British-English language usage, the married woman not only adopts her husband's surname, but also loses her first (given) name, being identified by her husband's first name or names, e. g.: Miss Mary Miller, becomes Mrs. John Peter Smith.

Thirdly, the women who do not belong to the Anglo-Saxon or French ethno-lingual group are being grammatically masculinized, although their own language systems distinguish their femininity with the old feminine ending 'a', designating feminine beings, e. g., the name Mrs. Mary Dyk*a* becomes Mrs. John Peter Dy*kyj*.

Let us discuss each of the above cases in detail.

The married woman's adoption of her husband's family name (surname) is quite understandable and acceptable, not only in legal terms, but also in social and linguistic practices and habits. As a nucleus of a community, the family should be identified by one surname, thus every Miss (or Mrs. when widowed or divorced) Miller by the act of marriage changes her surname to that of her husband's, becoming, e. g., Mrs. Smith. The offspring of the union also bear the name of the father, and so the formal identity of the whole family is preserved in the society. It is important for religious, social, economic, educational, and other reasons. From the historical comparative viewpoint, this method of social indentification is adopted in all civilized societies on the globe. In particular, it is evident in the Indo-European onomastics in such ethno-lingual groups as Anglo-Saxons, French, German, Italian, Ukrainian and other Slavic peoples. Exceptionally, in cases where professional, literary, artistic, or other motives are involved, the women retain for their personal identification their maiden surnames. Thus when Miss Miller obtained her M.D. degree as such and later married Mr. Smith, she is entitled, in our opinion, to retain her maiden surname and to be identified as Dr. Miller-Smith, or if she prefers to retain her maiden surname only, to be identified as Dr. Miller without the hyphenation of Smith. The same applies for women writers, artists, and other professions. They should be free to continue to use their maiden surnames, unless they prefer to have the new compound surname 'Miller-Smith', for instance.

While approving the maiden surname change by an act of marriage, we strongly oppose the entire change of onomastic identity of married women in adopting the husband's first (given) name or names. It is not only against the consideration of the basic social equality of woman, but it is logically invalid. Women should be identified by their feminine names and not by masculine ones. We, therefore, advocate the retention of feminine given names by married women without any reference to their husbands' first (given) names. Thus in our opinion, Miss Mary Miller after her marriage to John Peter Smith, should be identified as Mrs. *Mary* Smith, and not Mrs.

*) *Editor's Note*: With the author's and Commission's kind permission the above brief is reprinted in "*Promin*". It is interesting to note that Prof. Rudnyckyj was the only Ukrainian who submitted a memorandum to RCSW in Ottawa in 1968.

John Peter Smith. In case there are two or more Mrs. Mary Smiths, they should be identified as Mrs. *Mary* Smith, wife of Mr. John Peter Smith, etc.

Taking into consideration the fact that the sons and unmarried daughters of the Smith family preserve their first (given) name identity, e. g., Paul Smith, Nicholas Smith, Joan Smith, Anna Smith, etc., it seems only logical that their mother should have the right to preserve and be identified by her first given name *Mary*.

Very important from the linguistic and onomastic viewpoints are the problems of defeminization of women's names of some adherents of the other ethnic groups in Canada. In particular, the Slavic names suffer grammatically under the social pressure of Anglo-Saxon and French naming systems.

In Slavic, for instance, which distinguishes masculine and feminine genders by specific endings, it is impossible to confuse feminine appellative and onomastic forms of adjectives, pronouns, etc. Thus in Ukrainian a male will be always dobr*yj* (good), mudr*yj* (wise), syl'n*yj* (strong), etc., while a female will be dobr*a*, syl'n*a*, etc. This could be compared to English chair*man* vs. chair*woman*, sales*man* vs. sales*lady*, or French *president* vs. *presidente*, *directeur* vs. *directrice*, etc. No one would call a *saleslady* a *salesman*, nor a *directeur* a *directrice*. Yet in Canadian onomastic usage, Ukrainian and other Slavic women are forced to be linguistically males, thus Mrs. Dyk*a* (feminine — she — wild) is onomastically compelled to become Dyk*yj* (masculine — he — wild) even after being widowed or divorced from her husband. Thus it seems only natural that Ukrainian and other Slavic women in this country should be allowed to retain the feminine endings in their family names (surnames, e. g. Mrs. Dyka should remain Dyka, or in Russian Dikaya, and not Dykyj, Russian Dikij as her husband. The same refers to unmarried maidens whose family names (surnames) have similar endings.

RECOMMENDATIONS

Whereas there is an objective need to bring proper order to the variety of feminine first (given) and family names (surnames) in Canada, and

Whereas the names are to some extent formal exponents of women's equality in the given society, and

Whereas the Royal Commission on the Status of Women is predestined by its terms of reference to take into account also this aspect of social status of women in Canada, and

Whereas the Canadian Institute of Onomastic Sciences, as an organization of professional onomatologists, considers it its duty to bring up the matter of feminine onomastics in Canada,

Therefore be it recommended:

1. Married women in Canada should be obliged to adopt their husbands' family names (surnames) only.

2. Married women in Canada should be allowed to retain and be identified by their first (given) names, not those of their husbands, e. g., Mrs. MARY Smith, not Mrs. JOHN PETER Smith.

3. The women's family names (surnames) be it their maiden ones or surnames adopted through marriage which belong to language systems distinguishing between masculine and feminine grammatical genders should be legalized with their feminine suffixes (mostly -a OR -aya), e.g. Miss or Mrs. Mary DykA or DikaYA, instead of Miss or Mrs. DykYJ or DikIJ.

ПАМ'ЯТІ НАЙДОРОЖЧИХ

На нев'янучий вінок в пам'ять нашої членкині, бл. п. Анни Ферлей, відділ ім. Лесі Українки в Венкувер, Б. К. складає $5.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

За відділ ім. Лесі Українки,
Катина Гузик, кор. секр.

— — —

Жіноче товариство ім. Доньки України в Роблин, Ман., замість квітів на свіжу могилу своєї членки, бл. п. Теклі Шульган, яка упокоїлась в Бозі 15 жовтня 1969, на 73-тім році життя, складає в її пам'ять $10.00, як нев'янучий вінок на наш журнал „Промінь".

Хай канадійська земля буде їй легкою.

За відділ — **Анна Горбай.**

Нев'янучий вінок складаємо в пам'ять нашого приятеля, проф. бл. п. Теодора Луціва в Міннеаполіс на журнал „Промінь" $10.00. Дружині покійного Іванні та ближчій і дальшій рідні висловлюємо глибоке співчуття по утраті дорогої Людини.

Олена і Антін Керелюки, Галок.

— — —

В десяту річницю смерти дорогого мужа, бл. п. Михайла Ситника, який відійшов з цього світу в серпні, 1959 року в місті Давфині складаю в його світлу пам'ять нев'янучий вінок — $50.00 на журнал „Промінь".

Зоня, Вінніпеґ

Леся Лисак

МІЙ ХРЕЩЕНИК

Дали мені в руки той білий, коронками прибраний вузлик, і станула я у церковному притворі. Із вузлика мацюпусіньке личко визирало — це мій хрещеник. Коли впадуть на нього каплі святої води й проречуться святі слова — ця крихітка зватиметься Володимир, Влодко, як його дід, що у Казахстані доживає...

Хочу згадати, що тоді думалось, коли непривичні та несміливі руки держали отой білий вузлик, та розбіглися кудись і не повертають тамті думки, замкнуті пройденими роками. Здається, що про Наталку й Ореста, батьків отого нового на світі „раба Божого" думалося. Що це вже у них перший син народився. Про цю радість їхню. Про те нове почуття, що їх тепер ще тісніше пов'яже. І як його, те нове, що з'явилось, назвати?

Та чому я про одне тоді не думала? Про те, що мій хрещеник на чужині народився? Чому?...

Заходила щоденно дивитися на дитинча. Ви знаєте, як скоро дні біжать, і як скоро ті з білих вузликів, виростають? Трохи безсонних ночей накопичать, трохи поплачуть, трохи для розради круглим ротиком всміхнуться — і дивись — пропав у хаті всякий лад! Бо вже на власні ноги хочуть стати, і все, все, що кругом, власними рученятами попробувати. Дні йдуть, а вони ростуть.

Всього два роки було Влодкові, моєму хрещеникові, коли Наталка й Орест виїхали з міста. На кращу працю. Далеко .

Сумувала Наталка: „скучно й тужно буде за вами. Тут приятелі були, а там — все чужі. Нікого там з наших людей немає".

Потішав Орест: „Не журись, ми часто писатимемо. А як Влодко підросте, сам до хресної мами напише. Побачиш".

Так, писали спершу доволі часто. Про те, як влаштувалися, як живуть. Та згодом — знаєте, як воно буває з листуванням?

І настрій не завжди є, і часу звичайно бракує. Листи тепер не дуже то в моді.

А приїздити у відвідини за п'ятьсот миль — теж не легко. Зокрема, коли вже у людей не одне, але двоє малих дітей. Бо Наталка й Орест за пару років братіка Влодкові подарували.

Усього двічі за ці роки бачилися. Раз вони до мене, раз я до них поїхала. Але свойого слова Орест таки додержав: таки мій хрещеник сам написав до мене листа. Цілі три речення. Для восьмилітнього хлопця — це не такий то вже й короткий лист. І по українськи написав, так. Це Орестова заслуга, бо рідної школи там не було.

Коли я дитиною була, то мені хресна мати завжди на св. Миколая книжечки дарувала. То як тепер грудень приходив, я те саме робила: вибирала, пакувала й з радісним трепотом Влодкові книжечки за п'ять сот миль слала. Зараз же Наталка дякувала, а Влодко теж під її листом свої закрлючки ставляв.

А так — то їхнє життя їхньою, а моє — моєю дорогою — йшли. Як скоро, як неймовірно скоро ті роки йдуть, пливуть, проминають. Ніби недавно діялось — а це вже років скільки пройшло?

Аж цього року таки зустрілися. Вирішили, що тепер, коли діти підросли — трохи разом побудемо.

Зустрілися — і не впізнала я хлопця, що моїм хрещеником зветься. Вісімнадцять років йому, а здається — вже мужчина. За Ореста вижчий, кремезніший. Вже й середню школу закінчив, вже й на університет записався.

Сердечно привітав мене мій хрещеник, за тутешнім звичаєм молодих, в лице мене поцілував, зрадів. Зразу став дякувати, що завжди про нього пам'ятала, дарунки присилала.

„Дарунки дрібничка, Влодку, хоч слово подяки завжди мило почути", кажу. Та ти мені про себе розказуй. Так мало про тебе знаю, а хочеться знати, бо близький ти мені".

Про свої пляни став розказувати. Про товаришів. Про свій улюблений спорт. Дещо про брата, про батьків дещо.

Неначе б то й добре по українськи говорив, — кажу неначе б — бо інколи слова якогось забракло, то слово якесь перекрутив, то граматика трохи шкутильгала. „Що ж" думаю — „годі нарікати, як знає, так і говорить. Бо тільки, що в хаті, до батьків, тією мовою користується. До молодшого брата чула, вже по тутешньому говорить.

Та одна думка по голові крутиться, в'ється. То й кажу: „А ці книжечки, Влодку, що тобі їх посилала, — чи їх прочитував"?

Глянув на мене Наталчиними очима, такими щирими, що неправди не вміють сказати: „Не було часу їх читати, хресна мамо. У школі,

як знаєш, багато зайнять. А до того — мені трудно по-українськи читати".

Сумно трохи стало. Та що ж — тепер такі часи, що й старші, ті, що добре читають, не дуже до рідної книжки горнуться. Все часу немає...

„Але попри те ти українцем себе почуваєш" — якось саме вирвалось питання.

Здивовано глянув на мене мій хрещеник, якби такого не сподівався. Мовчав хвилину. „Ти знаєш, що я тут народився".

„Знаю, Влодку. Та від батьків твоїх знаєш теж, де твоя батьківщина" — кажу.

„Чув я про неї багато" — глянув на мене вже не так тепло. — Чув, бо в хаті завжди згадують, як то „колись" було. А мені це все видається перестаріле".

„Що перестаріле, Влодку"? — аж здавило мене в горлі.

„Ці всі ваші мелянхолійні спогади. Ви, мабуть, хочете жити тим, що проминуло. Ви нас не розумієте, а ми вас. Ми хочемо власним життям жити, а не вашим".

Закололо мене в серці. Зойкнула: „ради Бога, Влодку, так не можна думати! І твої батьки, і ми всі — добра тобі бажаємо".

Глянув на мене: „Ти здається, хотіла почути правду, хресна мамо. Ці ваші справи — чужі для мене".

Загорілись болем мої очі, захрип голос від удару: „Тільки тоді ти перестанеш бути українцем, коли виточать із твоїх жил останню краплю української крови! Тільки тоді, мій сину"!

Здригнувся, знітився від мого розпачу. Обличчя вже не зухвале, вже не байдуже. Знова очі добрі, такі як у Наталки. І якось по дитячому промовив: „ Хресна мамо, не гнівайся, не сердься. Я не хотів тебе так вразити. Я не знав, що тебе це так заболить".

Всі сили зібрала, та замість голосу — шепіт: „Влодку, коли б тебе так не любила, може й менше б боліло. Та ні — що я кажу — все боліло б!" — Задихалася. „Ми не можемо на чужині своїх дітей втрачати — чи ти цього не розумієш? Ми не хочемо загинути, ми не сміємо! Що таким як ми залишиться, коли ви від нас відійдете? Сину, чи ти знаєш, що означає слово „свій", „рідний"?

Глянув на мене і враз пригорнув мене до грудей. „Заспокійся, вже заспокійся. Може мені треба це все передумати? Може, коли ти зо мною говоритимеш — дещо вияснится — і буде легше — і тобі, і мені?

Мовчали ми обоє. А тоді він шепнув: „може ти й правду кажеш, хресна мамо".

І ось збираю всю силу, яка в мені є. Тепер я мушу бути і сильна, і розумна. Бо він мусить мені повірити. Ще не є запізно.

Боже, дай, щоб не було запізно! Беззвучно проказую в думках молитву, яку повинна була сказати тоді, коли держала у притворі білий вузлик.

Бо я теж мушу вірити, що мій хрещеник віднайде у своєму серці самого себе. Віднайде батьківщину.

Господи, Ти чуєш мою молитву!

БУКОВИНСЬКИЙ ВЗІРЕЦЬ — ПОВІТ — ЗАСТАВНА

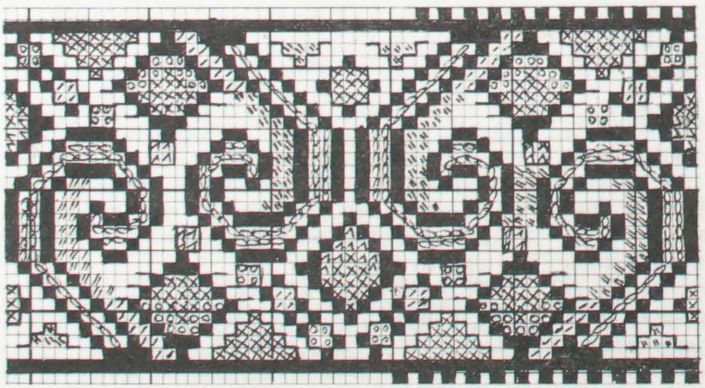

■ — чорна
o — синя
v — зелена
x — червона

" — жовта
' — помаранчева — DMC - 900
ooo — золотий ланцюжок

Комітет Музейної Філії Східної Канади
Іванна Вахна, голова.

ПАМ'ЯТІ УЧИТЕЛЯ-ПІОНЕРА

Від останніх восьми років в Саскачеванському університеті, у славістичному відділі, за предмет — українська мова, кожного року виплачується стипендія імени Михайла Ситника.

Цю стипендію уфундувала його дружина Зиновія в пам'ять свого чоловіка. Вона, найближча йому людина в життєвій дорозі знала і розуміла, чим жив Михайло, які найвищі цілі в його житті були святощами: Українська молодь, рідномовна освіта, громадський дух, посвята для свого народу — це все, чим жив і чим заповняв свою життєву ниву Михайло Ситник.

Блаженні ті, що відходячи з цього світу лишають за собою невмирущі діла і любов у серці близьких, найближчих і довкілля. Така любов і спонукує до добрих діл. І одним з тих добрих діл є власне ця стипендія, про якої результат фундатор, на жаль, мало коли може довідатись...

На цім місці згадуємо пам'ятні роковини; цього року, в м. серпні сповнилось десять років від дня, коли в невеликім містечку Манітобі — Давфині, відбувався величавий похорон довголітнього учителя-педагога, людини великого серця, народовця, громадського провідника Михайла Ситника.

І тоді то, серед широких Манітобських піль, під захисним сосновим бором виросла могила, яку через останніх десять років ціле літо вкривають квіти...

Широкі, трудні, але повні віри і посвяти життєві дороги Михайла Ситника. Народився він 1894 року в селі Іванків, Борщівського повіту, Західня Україна. До Канади приїхав з родичами 1900 року, шестирічним хлопчиком. Родина поселилась на фармі в околиці Етелберту. Дитинство минало в суворих обставинах піонерського життя. Тут Михайло Ситник покінчив початкову школу та записався на учительський семінар у Брендоні. Опісля, доповнюючи освіту, був питомцем Інституту Петра Могили в Саскатуні і з того часу зберігав великий піетизм до наших виховних інститутів. Після Інституту доповнював Михайло свою педагогічну освіту в Учительськім Семінарі у Вінніпезі.

Через сорок років працював він серед свого народу як учитель державної і української школи в таких місцевостях серед українських поселенців в Манітобі: в школі Тарас в околиці Етелберт почав учителювати 1913 року, опісля в

Михайло Ситник

Норт Бей в школі Св. Володимира, на захід від Сифтону, в Пайн Ривері, а опісля в Косові.

Виховна праця серед молоді, громадська діяльність серед старших, які знайшовшись у новім світі, не знали куди себе притулити, організування читалень, аматорських гуртків, молодечих організацій, рідних шкіл, імпрез в пам'ять історичних роковин, письменників.

Михайло Ситник відійшов на 65 році свого життя. Хоч і не довгий, але трудолюбивий шлях життя поставив його в ряди тих Франкових „каменярів", які ніколи не вмирають, які „рівняють правді путь для інших".

Михайло Ситник належав до перших учителів піонерів, які проробили велику культурну працю серед українського народу в Канаді, працю, яка положила печать свого духа на довгих поколіннях. Він був одним з тих, що дав почин до оснування Української Учительської Організації в Канаді.

І сьогодні, в днях, коли ми так часто зустрічаємо питання нашого буття і нашої майбутности в Канаді, перед душею виринає постать Михайла Ситника, який з-поза окуляр добрими очима дивиться в душу і тим поглядом пригадує, що лише довготривала праця, послідовність і посвята в силі врятувати наше життя, на сторожі якого стояв він через сорок років.

Хай цих кілька скромних рядків будуть замість квітів, присвячених пам'яті Михайлові-Каменяреві від його друзів і рідних в роковини його відходу.

Н. Когуська.

З нагоди закінчення 10-річчя

На закінчення ювілейного року журнала, хочемо, бодай скромними рядками згадати посвяту і працю референток журнала при відділах та інших пань, які з власної волі виявили зацікавлення — здобували нових передплатниць, збирали, або складали самі пожертви на фонд журнала.

Михайлина Нєма, Монтреал, Кве.

Іванна Римар, Виндзор, Онт.

Почнемо отже з Східньої Канади, найперше з далекого **Монтреалу.** Там від самого початку працює інтенсивно дві пані: добр. Леонія Слюзар і пані Михайліна Нема. Навіть, як ще журнал щойно організувався, то згадані пані провели були кампанію за передплатницями. Від тоді при кожній нагоді адміністрація одержувала поколективані передплати, пресовий фонд з різних нагод. В Монтреалі, як добровільну працю для журнала виявили також добр. і о. А. Костюки та пані М. Запариюк.

Торонто, Онт. Ми вже згадували про пані Анну Бойко, як довголітню референтку при відділі кн. Ольги. Крім неї, раніше й тепер багато праці покладали пані: Анна Євчук, Марія Квас, Анна Фігус, П. Кумпан (Лонг Бренч) при відділі Софії Русової.

Гемилтон, Онт. Останніх два роки багато праці покладає пані М. Пилипяк, в **Содбурах** — Анна Конічковська, **у Форт Вілліямі** — Ольга Ковальчук і Анна Стасів, **у Виндзорі** — Іванна Римар **в Ст. Кетерінс** — Надія Андрусів і доб. Легенюк, **в Брентфорді** — Марія Іванець, **у Вотерфорді** — д-ка Лідія Глуханюк, **в Лондоні** — добр. К. Дебрин.

Анна Горбай, Роблин, Ман.

Галя Зузак, Норт Бетлфорд, Саск.

Манітоба:

В Давфині — Марія Білоус через останніх десять років безперервно працює, здобуваючи нових передплатниць, святочні желання, пресовий фонд. Поруч пані Білоус в праці для журнала відзначається пані Юстина Дух, п. Василь Перепелюк.

В Роблині маємо Анну Горбай, а **в Мензі** Юзьку Друль. Про **Вінніпезький** відділ і його референтку Анну Назаревич ми вже згадували. Крім пані Назаревич в кампанії помагали добр. Галина Слюзар, Єлисавета Білич, К. Ковальчук а раніше чимало праці й уваги присвятили К. Пасічняк, Оля Завісляк та інші. **В Брендоні** д-ка Оля Філь. Відділ Кн. Ольги при Соборі **у Вінніпезі** — Соня Пелех і Лесі Українки в Трансконі М. Низник.

Саскачеван:

Саскатун — в кампанії Марія Гарбус, раніше Марія Дорош, Соня Стратійчук. В **Гефорді** — д-ка П. Мельник, Оля Андрущак. **В Реджайні** працюють постійно референтки — тепер Н. Зенчишин, раніше Марія Юзик. **Йорктон** — Л. Крепякевич, д-ка Ольга Бойчук. **В Норт Бетлфорді** дуже гарну провела д-ка Галя Зузак, в **Канорі** — С. Копельчук, в **Айтуні** Марія Березюк.

Н. Зенчишин, Реджайна, Саск.

Василина Несміла, Вернон, Б. К.

Альберта:

Багато праці для журнала виявив **Едмонтон** — Марія Гринчук, теперішня референтка, інші пані — Стефанія Пауш, Емма Верхомин. Багато праці віддала для справ журнала Катерина Міськів, Наталія Мисак, Марія Кавчук. **В Келгарі** — Олена Коваль і Г. Микитяк, **в Мирнам** — Ксеня Ханасик, в **Смокі Лейку** — С. Палилик, в **Ту Гилс** — К. Паламарик і П. Мулька, у **Вегревил** — Ольга Мельничук.

Брітт. Колумбія —

Про **Ванкувер** ми вже згадували референтку П. Клюкевич, раніше — Марія Богдан і Анастасія Масцюх. **Вернон** — Василина Несміла і Анастасія Микитюк.

МИСТЕЦТВО ЕСКІМОСІВ

Ескімоська культура викликає подив мистецького світу, але ж це спадщина людей, що були різьбарями тисячі літ. Ескімоси вдержалися при житті в одному з найнесприятливіших кліматів тому, що вміли спорудити собі знаряддя потрібні для життя з довколішніх матеріялів. Будь це ікли, кості, роги чи рідкісні нанесені водою куски дерева — все це створило пригожий матеріял для виготовлення потрібних речей: шкрабачки, ножі, обрамування для полозів, зброю і ліхтарі. Тепер зв'язують ескімоське мистецтво із м'ягким каменем, але ж цього матеріялу вживали давні ескімоси не так то й багато. Сама вага матеріялу визначувала місце даного знаряддя: каганці на олій для домашнього вжитку, казани або також і такі неужиткові предмети як дитячі іграшки чи мініятурки домашньої утварі — уживалися при похоронах. Різьби на гіпсовому камені — це був вияв потреби розважитись, тішитись.

Скульптура ескімосів була під впливом матеріялу, що з нього скульптури виконувалися. Камінь чи ікли чи кості накладали певні обмеження, так само як і довкілля, в якому ескімоси жили. У висліді — скульптури ескімосів поєднують очайдушність і простоту; вони спільні для делікатних кістяних різьб і для найбільших кам'яних. Це мистецтво віддзеркалює те, що знайоме ескімосові. Тому то це майже виключно людські чи звіринні подоби. Дуже рідко зустрічаються форми краєвиду, дерева чи квітів; мистці чейже творили на підставі власних спостережень.

Таким чином ця мистецька форма відтворює майже перфектно оточення та досвід творців. Це пряме відношення мистецтва до життя вирізняє не тільки найкраще народне мистецтво, але взагалі усяке мистецтво.

Не зважаючи на це, що ескімоське мистецтво і його твори притягали значну увагу та діставали признання вже у найдавніших білих відкривачів — все ж таки вийшло воно на широкі шляхи щойно приблизно 20 літ тому. У році 1948 канадський мистець Джеймс А. Густон побував у Порт Геррісон та в Повунґнітук над Гудським заливом. Він прямо був вражений досконалістю

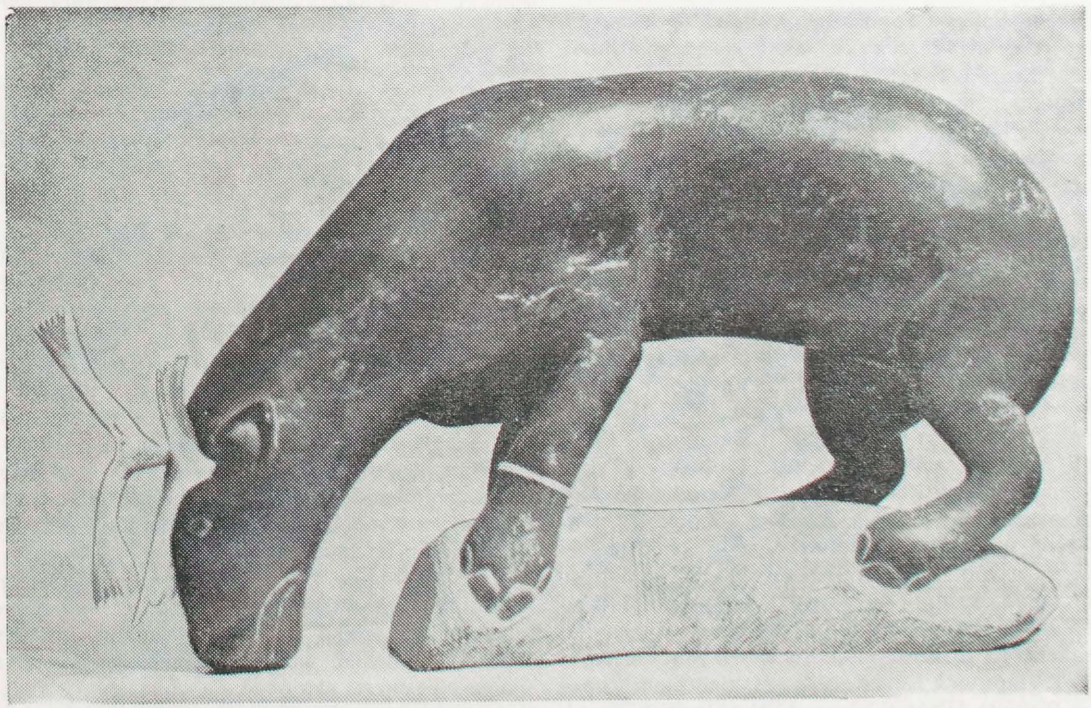

ЕСКІМОСЬКІ РІЗЬБИ ІЗ СХІДНЬОЇ АРКТИКИ демонстровано на щорічній виставці онтарійського відділу Канадійської Ґілдії Рукоділля в Торонто. „Карібу" належить визначному різьбареві Люкассіл з Порту Гаррісона.

Фото: Глоб енд Мейл.

ескімоських різьб, спеціяльно тих, що були роблені на камені. Привіз він із собою до Монтреалю деякі з найкращих дрібних різьб, які вдалося йому зібрати, та примістив їх у Ґілді Канадських робіт. Члени Ґілди захопилися його ентузіязмом та привезеними експонатами. Вони вислали його назад в Арктику по закупно більшої скількості тих цяцьок. Їх згодом виставлено на продаж у Монтреалі; перший ярмарок мав тривати тиждень, але все випродано впродовж трьох днів! З цього часу датується сучасне зацікавлення мистецтвом ескімосів.

Висліди показалися далекойдучими. Ескімоси скористали на цьому безпосередньо. Культуру Канади осінило справжнє живе і творче мистецтво. Праці живучих та вже померлих ескімоських мистців знайдете тепер у ґалеріях та у приватних збірках по цілому світу. Все ж таки, недавно ще, бо в 1965 р. не було якоїсь одинокої окремої колекції ескімоського мистецтва — і то навіть у Канаді. Щоб заповнити цю прогалину, одна із провідних фінансових канадських інституцій постановила собі створити таку колекцію як проєкт у Сторіччя Канади.

На початку 1965 р. пан А. Т. Ламберт, президент Банку „Торонто-Домініон" проголосив, що банк візьметься за зібрання „справжньої, найбільше всеохоплюючої колекції ескімоського мистецтва, маючи на увазі найширші можливості". Це мала бути чолобитня канадському сторіччю. Пан Ламберт додав ще, що „ця колекція — це засіб звернути увагу на людей і можливості канадської півночі, де можна сподіватися дуже значних осягів у найближчих 100 роках".

По проголошенні цього проєкту незалежний комітет дорадників, що складається з визначних колекторів та знавців ескімоського мистецтва, взявся закуповувати та збирати предмети цієї збірки. Поміж членами цього дорадчого комітету бачимо різних людей. Є пан С. С. Бенд, президент Онтарійської Мистецької Ґалерії, М. Ф. Фігелі — президент ТДФ Арт ЛТД, і член Комітету Канадського Ескімоського Мистецтва, дальше проф. Джордж Свинтон — професор мистецтва на Манітобському університеті, та автор „Скульптура ескімосів", Мартин Болдвин, бувший куратор Онтарійської Мистецької Ґалерії, пані Альма Густон, член Канадського Комітету Ескімоського Мистецтва, і В. Т. Лярмур з Департаменту Індіянських Справ та Розвою Півночі. Вони подорожували по цілій Канаді, відвідували мистців та їхні робітні, збирачів і торгівців на півночі, щоб роздобути збірку репрезентативних творів визначних ескімоських мистців. Багато приватних колекціонерів віддали речі із своїх власних збірок, а цього не можна було б зібрати жодним іншим способом.

У січні 1967 р. комітет закупів набув яких 900 штук. Тут є великі скульптури з м'ягкого каменя, делікатні різьби з кости і моржових іклів, а також прекрасні сучасні ескімоські дереворити. Уся збірка має теж ще одну прикмету — географічний аспект. Тут репрезентовані мистці з Порт Гаррісон, Повунґнітук, Лейк Гарбор, Кейп Дорсет, Ріпульс Бей, Саґлук, Арктік Бей, Ранкін Інлет та Вейкер Лейк. У висліді маємо вийняткову нагоду порівняльної оцінки засягу і обширу праці ескімоських мистців з цілої широкої канадійської Арктики. К. С.

ВІДГУК НА КНИЖКУ „ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ" ПРОФ. Н. ПОЛОНСЬКОЇ-ВАСИЛЕНКО

Якось стає тепло в серці, коли людина потрудиться і напише до редакції та скаже, що вона думає про цю, чи іншу працю, статтю, чи книжку. В цім випадку мова у нас про листа читачки, пані А. Іваночко. Ділимось цими думками з нашими читачами.

„Книжку („Видатні жінки України") одержала. Дуже дякую за труд, за таку милу несподіванку. Якраз прийшла на час. Я подарувала її моїй внучці в день її уродин. Тепер друга чується покривджена, тому прошу Вас вислати мені ще одну.

Книжка для нас дуже цінна. Ми прийняли її з великим одушевленням. Треба б тепер зрозуміння всього нашого жіноцтва, щоб скоро книжку викупили.

Високодостойній Авторці „Видатні жінки України" щира подяка. Бажаємо їй здоров'я і радости з її плідної праці, щоб вона могла і далі її продовжувати.

Вам, дорогі пані в редакції теж дякуємо, бо завдяки вашій праці маємо змогу наше славне минуле, а зокрема жіночий світ, його героїнь та мучениць за святу справу.

Тепер молоді хай починають нову історію та старанно записують всі події, в яких бере участь наша жінка — і там в Україні, і тут, у діяспорі, а певно колись появиться книжка більш об'ємиста, яка буде відзеркалювати дальшу працю нашого жіноцтва на добро і славу України".

З пошаною, **А. Іваночко.**

Спільна імпреза в користь „Променя" у Вінніпегу

У березні ц. р. крайова управа Союзу Українок Канади почерез свою референтку журнала „Промінь", Ольги Завісляк проголосила кампанію за новими передплатниками та пресовим фондом з нагоди десятиріччя пресового органу. Тому, що ця кампанія була міжпровінціяльна, зараз за тим, відділи в Манітобі одержали заклик від Манітобської екзекутиви, щоб братися до праці, збираючи нові передплати та улаштовуваги імпрези на пресовий фонд. На одному з засідань Манітобської екзекутиви зродилась думка, щоб всі чотири відділи, які льокуються у Вінніпегу й Трансконі, спільно улаштували імпрезу для цієї цілі.

На головну господиню такої імпрези обрано голову відділу ім. Княгині Ольги, Діяну Бабинчук, а допоміжними господинями були Анна Воробець, голова відділу ім. О. Кобилянської та Василина Савчук, голова відділу ім. Л. Українки в Трансконі. До помочі створено комітет з членок усіх відділів, який сходився та плянував цю імпрезу, яка мала скластись з чайного прийняття, виставки видань Союзу Українок, продаж домашнього печива та розігравок.

Вкінці наспів день імпрези — неділя, 25-го травня. Погода була чудова. Заля Катедри Пресв. Тройці, де відбувалася імпреза була відповідно прибрана. Зараз при вході гості відчули святочний настрій та теплу гостинність. Сценічна куртина була по-мистецьки оформлена з відповідним написом, кількаразовим побільшенням обкладинки „Променя" з лютого 1969 р. з портретом Л. Українки, з відзнакою Союзу Українок — все у виконанні членки Союзу, малярки Е. Стахурської. З одної сторони залі на довгих столах були розложені видання Союзу: книжки, реферати, святочні програмки, оправлені річники „Променя" та поодинокі числа. Обкладинки різних примірників журнала як також вибрані статті були розложені по стінах.

З іншого боку залі були розложені різні українські печива, які гості швидко розкуповували. По середині залі були столики прибрані українськими вишиваними обрусиками та квітами.

Імпрезу відкрила провінціяльна голова Союзу Українок, Теодора Гаврисишин. Вона пояснила цілі та потреби покликання до життя журнала, застановилась над його розвитком впродовж останніх 10 літ та підкреслила його завдання: стояти на сторожі рідної мови, рідного слова та навчати засад християнської моралі. Вкінці свого слова, вона піднесла заслуги редакторки „Променя", Наталі Когуської та інших співпрацівниць, які дописували до журнала. Панну Гаврисишин представила Діяна Бабинчук. Програмою керувала Єлисавета Білич.

Того ж дня до настивання чаю були запрошені представники українських видавництв, редактори та представники організацій.

Був спеціяльний кіоск, де гості складали пожертви на пресовий фонд та передплати на „Промінь". Чистий дохід з прийняття $589.00 і $112.00 поодиноких пожертв на пресовий фонд, разом $701.00.

Членкині відділів, які працювали при цій імпрезі, мали повне задоволення з успіху в користь рідної справи, а крім того вони виробили ближче знайомство та дружність між собою. Відділи метрополітального Вінніпегу почуваються горді, що вони теж вложили свою цеглинку в скріплення можливостей для дальшого розвитку журнала „Промінь" і в забезпеченні його святих ідеалів. **Є. Білич.**

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Виндзор — Відділ ім. Л. Українки, реф. І. Римар переслала на передплати $21.00, на кліше $25.00, з розігравки $70.00, з каси товариства $4.40 — разом на прес Фонд $74.40

Лондон, Онт. — Відділ ім. Кн. Ольги — з імпрези в 10-ліття журнала переслала доб. К. Дебрин 25.00

Вінніпег — Відділ ім. Л. Українки при катедрі Пресв. Тройці з нагоди свята Книжки й 10-ліття Променя, касирка С. Карпяк переслала на прес фонд 35.00

Вайта, Ман. — Відділ ім. О. Кобилянської з нагоди свята книжки А. Подольська переслала на прес фонд 10.00

Роблин, Ман. — Відділ ім. Доньки України, А. Горбай переслала 10.00

Торонто-Лонґ Бренч — Відділ ім. С. Русової, секр. М. Мартинюк переслала 10.00

Ст. Кетеринс — Відділ ім. Л. Українки з нагоди роковин княгині Ольги, голова Надія Андрусів переслала 5.00

Ванкувер — Відділ ім. Л. Українки, реф. П. Клюкевич переслала на відновлення передплат $20.00; д-ка В. Симчич, секр. Пров. Екзекутиви на Б. К. переслала святочне привітання.

Едмонтон — Відділ при катедрі св. Івана, С. Пауш $12.00 на відновлені передплати; Ольга Фіголь від добродійного комітету переслала $20.00 на відновлення передплат до шпиталів, і М. Мельничук на Різдвяне привітання.

Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. М. Гарбус на передплати $30.00; М. Дорош $10.00 на передплати.

Вегревил, Алта. — Відділ ім. княгині Ольги, реф. О. Мельничук переслала $25.00 на відновлення передплат.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

П-во Василь і Галя Довбети — Гамільтон, з нагоди їхнього 40-літнього подружжя зложили на прес фонд 10.00

Пані Марія Світ — Елмгерст, Н. Й. 5.00

Пані Марія Хоптяк — Неварк, Н. Дж. 5.00

Пані Марія Скоренька — Вудсайд, Каліф. 5.00

Пані Г. Федак — Бабилон, Н. Й. 5.00

Пан Лука Кислюк — Ніягара Фалс, Онт. 4.00

Пані Розалія Свидрович — Вотерфорд, Онт. 3.00

Пані Анна Дубик — Вест Гил, Онт. 2.00

Пані Анна Гемстид — Торонто 2.00

Пані Марія Клепачівська — Зайон, Іллиной 2.00

Пані Наталія Царук — Вірдейл, Саск. 2.00

Пані Анна Гриньків — Емерстбирґ, Онт. 2.00

Пані А. Сенів — Саскатун 2.00

По $1.00 — В. Демоюк — Лашін, Кве., І. Сторожук — Флин Флон, П. Коваль — Едмонтон, Р. Гавриш — Виндзор, Т. Білецька — Рорктон, Ман., Тамара Чорна — Сарнія, Онт., К. Шпитковська — Бімзвил, Онт., Ксенія Білик — Саскатун, І. Яремко — Торонто, Анна Бетьбас — Росборн, Ман.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ХОРОШЕ СЛОВО

У Терешка всіляких іграшок стільки — не перелічити.

— Г-у-у! — комбайн косить, молотить. Автомобілем возить ведмедика і зайчика. Заєць — тр-р-р-р — вибиває у маленький розфарбований барабан .Черепаха, коли заведеш ключиком, поповзе, як жива. Великий метелик котиться на коліщатах і махає крилами — летить.

А на м'яч погляньте! Завбільшки, як голова. Гуп-гуп — підстрибує. То червоним боком повертається ,то синім. То обкрутиться на місці, щоб показати білий пояс, яким він підперезаний.

Клоун одяг на голову шапку-ракету, готовий кожної хвилини підстрибувати до місяця. А Іванець-киванець розтовстів, як гарбузик. Не може ні бігати, ні підстрибувати, навіть, згинатись. Тільки головою кивати. От і доводиться всім кланятись, всім посміхатись. Ніби йому весело. А хіба то весело, коли ні побігти, ні підстрибнути.

Рушниця-дубельтівка з жовтим блискучим ложем. Пружину натиснеш, корком дуло затулиш, натиснеш на гачок, а вона як бабахне. Без набоїв стріляє. Тільки встигай курки зводити. Цілісінький день можна стріляти коли б бабуся не гримала:

— Оце почав уже. Хай йому всячино отому лясканню. Надворі ляскай!

Що й говорити — хороші іграшки. Цікаві, уже кортить ними хоч трошки погратися Тарасикові та Стахові — Терешковим друзям.

— Не чіпай! Не можна! — кричить Терешко на Тарасика, коли він бере рушницю. — Іван-киван буде плакати.

Тарасик дивиться на Іванця-киванця, а той і не думає плакати: очі сміються, щоки рожеві, як і були. Що він буде робити з тією рушницею ,коли спроможний лише головою кивати? Терешко сам жаліє, а звертає на когось...

— Не чіпай барабана! — кричить господар і на Стаха. — Зайчик плакатиме. Я йому віддам.

І автомобіля, і метелика, і черепаху теж чіпати не можна. Нічого.

Нудно час проходив, коли Тарасик з Стахом приходили до Терешка.

Почали хлопчики без нього гратися.

Терешко радий. Ніхто не ходить до нього, ніхто не чіпає іграшок. Сидить сам, робить, що хоче.

Тільки самому чомусь нудно.

— Хоч би Тарасик та Стах прийшли, — виглядає. Чекає товаришів щоденно, а вони не приходять. Ніби забули про нього.

Не витримав Терешко, почав кликати до себе хлопців.

— Грайся своїми іграшками — відповідає Тарасик.

— Хай тобі Іванець-киванець кланяється, а не ми, — сміється Стах.

Не витримав Терешко. Побіг сам.

— Не чіпай хвіртки, клямка плакатиме! — гримає Стах.

— Не ступай на подвір'я, Рябко сердитись буде, — кричить Тарасик — і тікай скоріше геть, щоб ми тебе не бачили...

Повернувся додому Терешко, плаче.

— Ти чого це? — питає бабуся. — Побилися?

— Ні, хлопці не пускають до себе. Я їм іграшок не давав.

Будь онучку подільчивим. Ділися всім з товаришами.

Хороше слово сказала бабуся.

Володимир Пазушко.

Грузовик

Ні, даремно ми рішили
Повозить кота в машині —
Кіт возитися не звик,
Перекинув грузовик!

Пушок

Вийшла Майя у садок,
Аж там біло, скрізь — пушок
У повітрі в'ється, грає,
В білий килим все вгортає.
Майя той пушок — в кишеньку.
Запитала: — Що це, ненько? —
А з кишеньки — вже криниця:
Зник пушок, сама водиця.

Я. Гримайло

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

РОКОВИНИ ВІДДІЛУ І ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК В ЕДМОНТОНІ

В неділю, 7-го вересня, 1969 р. відділ Союзу Українок Св. Івана влаштував 43 річницю свого існування.

Пані Емма Верхомин, голова ювілейного комітету керувала святочною програмою. Молитву перед відкриттям провів Всеч. о. О. Хомяк. Пані Верхомин відкрила програму вступним словом, привітала поважне число гостей, пояснила значення таких роковин т-ва та висловила радість, що між присутніми знаходиться дві основательки т-ва — пані Марія Михайлишин та пані Гафія Янішевська. Пані Верхомин висловила також жаль, що в час нашого святкування такі активні і довголітні і почесні членки, як Варвара Малапчук, добр. Юстина Мельничук, та пані Надія Боднар знаходяться у шпиталі.

Щирі привіти і побажання висловили: пані П. Сліпчук в імені головної управи Союзу Українок Канади, пані Марія Сулима від провінц. екзекутиви Союзу Українок в Альберті, пані Наталка Фарина, голова відділу, яка подала огляд діяльности відділу за 43 роки, п. Василь Гавриляк, голова Катедральної громади Св. Івана, та Прот. о. Олександер Хомяк, парох настоятель Катедральної громади.

Кожній з відзначуваних пані було причіплено корсаж живих квітів, вручено грамоту і обдаровано відзнакою-смолоскипом.

Пані Софію Гриник представила пані Ольга Ганнючко: За стараннями пані Гриник ще в 1942 році було створено відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки в Ту Гилс. Того самого року пані Гриник переїхала до Едмонтону. Вона була головою едмонтонського відділу через пять років, займала позицію касирки через шість років, була головою або членкою в таких комітетах: соціяльному, ювілейному, номінаційному, добродійному та постійно помагає у місячних комітетах. У провін. управі Союзу Українок Канади була заступницею голови, як також референткою Фундації ім. Наталії. В центральній управі Союзу Українок Канади, пані Гриник була в контрольній комісії. У 1963 році, громада Катедри св. Івана вшанувала п-во Гриників почесним

На знимці: перший ряд зліва направо сидять — Наталія Базюк — членка Комітету відзначення, Емма Верхомин — голова Ювіл. Комітету, Наталка Фарина — голова відділу, Марія Гаврись — членка Комітету. Другий ряд: Евдокія Лупул, Лукія Чаглій і Люся Феняк — відзначені членки, Катерина Сулима — голова соц. Комітету, і знов три відзначені членки — Софія Гриник, Марія Федорук і Осипа Фарина.

членством. В 1967 році пані Гриник одержала грамоту за 25-літню працю в Союзі Українок Канади, а цього року пані Гриник вшанована за 25 років праці в едмонтонськім відділі.

Пані Наталю Базюк представила пані Стефанія Пауш. Пані Базюк була членом комітету Недільної школи через 20 років, з чого шість років була головою. Через кілька років була членом комітету українських танців, чотири роки була рекордовою секретаркою, кілька років працювала у комітеті молодшого відділу СУМК, вона двічі очолювала ювілейний комітет відділу, була головою комітету свята Українського Студента, була заступником голови комітету садочка і довший час його касиркою. Пані Базюк була членом Фонду Фундації ім. Наталії Кобринської, помагала у збірці пожертв, працювала в місячних комітетах і через останніх кілька років знову співає в Катедральному хорі. Крім діяльности у відділі пані Базюк впродовж чотирьох років виконувала обовязок рекордової секретарки в провінц. управі Союзу на Альберту, була членом номінаційної комісії, як в провінц. управі, то так і у відділі членом контрольної комісії. Через кілька останніх років вона є освітньою референткою, що включає нагляд над стипендійним фондом. В той час, коли централя Союзу Українок Канади була в Едмонтоні, пані Базюк була заступницею голови, потім касиркою а опісля референткою Молодших відділів СУМК. П-во Базюки завжди цікавились справами нашої молоді в рядах СУМК і свого часу подарували трофей-чашу, яку вручується на доміняльному З'їзді СУС тому відділові СУМК, який найкраще попишеться у праці.

Пані Люсю Феняк представила пані М. Сулима. Пані Феняк ще в 1935 році зорганізувала відділ у Ворспайт і положила багато праці в хорі та навчанні української мови. В едмонтонськім відділі вчила в українській рідній школі впродовж десяти років, в недільній школі впродовж пяти років, приграваля на піяно для школи українських танців, помагала у приготуванні концертових програм та взагалі працювала багато з молоддю. В цей час пані Феняк займає позицію заступниці голови т-ва.

Пані Марію Федорук представила пані Катерина Засейбіда. Пані Федорук була членкою церковного жіночого комітету через кілька років. Вона є дуже доброю господинею і через довгі роки кухарить у відділі. Була вона і в ріжних комітетах, як опіка сумківцями і студентами, в недільній та українській школі, організувала пікніки, дитячі забави та інші імпрези. Пані Засейбіда зазначила, що коли б не було таких відданих і щирих членок, як пані Федорук, то й провід не зробив би поступу.

Пані Осипу Фарину представила пані Стефанія Пауш. Пані Фарина почала свою працю в Союзі 1930 року в Смокі Лейку, де вона вписалась у

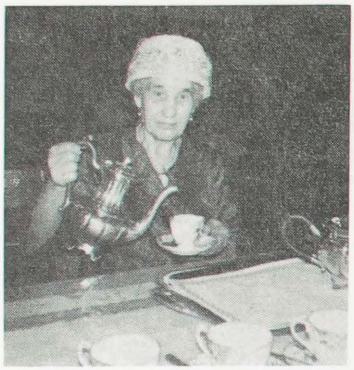

Пані Гафія Янішевська, оснувателька, наливає чай.

члени і свого часу була там заступницею голови і секретаркою. В 1944 році родина Фаринів переїхала до Едмонтону і пані Фарина вписалась у членки, де й по сьогодні працює. Вона була в членах церковного жіночого комітету, працювала в комітеті відвідування хворих, помагала завжди нашим господиням та працює в місячних комітетах. Пані Пауш висловила признання п-ву Фаринам, що виховали своїх четверо дітей на добрих працівників у громаді, а старший син д-р Л. Фарина свого часу очолював організацію СУС.

Пані Люсю Чаглей представила пані Марія Лазарук. Вона сказала, що пані Чаглей все старається свої членські обовязки виконати і завжди охоче стає до помочі, коли лише до неї звернуться. Пані Чаглей мусить працювати поза домом, однак вона завжди знайде час, щоб послужити також і громадській справі.

Пані Марія Михайлишин, оснувателька, (зправа) наливає чай, а перед нею її внучка Маріянна Базюк обслуговує гостей.

Пані Євдокію Луцул представила Емма Верхомин. Пані Луцул перебралась до Едмонтону з Вилліндону, де вона займала позиції в зарядi жін. т-ва ім. Наталії Кобринської. Цей відділ Союзу відзначався особливо освітньою працею, а також приділяв чимало уваги фінансовій піддержці Українського Народнього Дому. Під час війни т-во багато працювало для Червоного Хреста. Переїхавши до Едмонтону і вступивши до відділу пані Луцул працювала в різних комітетах і в своїй діяльности відзначилась у комітеті (Добродійне Т-во), займаючи позицію секретарки і відвідуючи шпиталі.

На закінчення програми виступила з сольо-співом панна Ліона Фарина під аком. панни Йоганни Пелех. Після програми відбулось чайне прийняття, яким керувала заст. голови соціяльного комітету пані К. Суглима. До ювілейного комітету входили пані: Емма Верхомин, голова, Марія Гавриш, Наталя Базюк і Катерина Суглима.

Марія Мельничук, секр.

З ДНЕМ УРОДИН

В день ангола пані Марії Волосевич, з нагоди її сімдесятиліття зібрався гурток її друзів в гостинним домі іменинниці, щоб разом з нею провести цей знаменний день та скласти їй сердечні побажання.

Після відспівання многоліття та піднесення тосту за здоровя іменинниці відбувся обід, під час якого пані Волосевич із зворушенням зложила щиру подяку приявним численним друзям за вшанування.

Пані Марія Волосевич знана вже зі сторінок нашого журнала „Промінь" як лицар Залізного Хреста в першій світовій війні, а також як визначна громадська діячка та довголітня членка Союзу Українок, аж до сьогодні.

Пані Завадська перша привітала ювілятку. Вона знає пані М. Волосевич ще з її юних літ. Згадуючи ці часи, оповіла пані Завадська, що перший раз зустріла молоденьку Марусю у військовому міністерстві у Києві. Була це енергійна, перейнята патріотизмом українка; оповіла також про деякі моменти з визвольних змагань та участь в них пані Марії.

У привітанні і спогадах пані С. Степанюк був рік 1933. Разом з пані Волосевич працювали вони тоді в Кремянці в Союзі Українок Волині. Пані Степанюк знає пані Марію як довголітню голову Союзу Українок, як активну дівчку та переказала про важкий шлях пані Волосевич, яким їй довелось проходити.

У своїм слові пан М. Гетьманчук поділився спогадами, які йому довелось переживати під час другої світової війни і в тих спогадах він насвітлив образ людини — пані Марії Волосевич. Вітали пані Марію пані Анна Троян та пан І. Міщена.

На закінчення гості побажали іменинниці кріпкого здоровя і щоб завжди була, як досі, прикладом для молодших, як вірна дочка українського народу. В честь ювілятки приявні друзі зложили $12,00 на прес. фонд журнала „Промінь".

С. С—к

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВІННІПЕГУ

З початком 1969 року, після вибору заряду і під проводом новообраної голови пані Анни Воробець, відділ Союзу при Катедрі Пресв. Трійці почав активну працю.

Свято Лесі Українки відбулось 23-го лютого, яким керував освітній комітет під управою голови пані Муллик-Луцик. Святочну доповідь виголосила добр. Галина Кіцюк п. з. „Творчість Лесі Українки." Концертова програма складалась з хорових пісень молодечого і жіночого хору під проводом пані Марусі Богоносс. Дві музичні точки виконали на піяно Слава Василюк і Дарусся Романик. Виступали з деклямаціями та музичними точками Борис Тижук, Оксана Муллик-Луцик, Ігор Шаварський, при піяні — пані М. Богоносс. Інсценізацію „Облога міста" виконали члени молодшого відділу СУМК ім. Івана Данильчука під проводом пані О. Завісляк.

Заля була прикрашена портретом Лесі Українки а поруч розложені твори поетки. Після програми членки подали гостям чай.

— — —

Доповіді — відбулось ряд доповідей у звязку з освітніми сходинами. Пан І. Юрків говорив про різні закони асекурації на життя, п. І. Карасевич про заповіщення, п. А. Павлик про ощадности. Редактор „Вісника," Всеч. о. М. Овчаренко „Питання і відповіді на релігійні теми".

Допоміжні практичні лекції — різні способи приготовлення риби. Пані

Зеновія Кришкевич провела лекцію вкладання букету квітів на різні оказії. Фірма перук провела демонстрацію їх ужитку.

Весняний базар відбувся 21 і 22 березня під керівництвом Мирослави Карпяк та базарового комітету.

Традиційний Весняний Чай відбувся в Квітну Неділю. Імпрезу відкрив співом-молитвою молодечий хор при Катедрі Пресв. Трійці під управою пані Марусі Богоніс. Чайне прийняття відбулось під керівництвом Марії Марко, К. Ковальчук і С. Яременко.

Концерт української школи при Катедральній громаді відбувся 30 березня. На науку української школи учащало 90 учнів. Дві студентки — Орися Мех і Діяна Феррі були відзначені за успіхи в науці маленькою стипендією по $25.00, на продовження науки на Літніх Курсах в Колегії Св. Андрея.

Свято День Матері відбулось в неділю 11 травня заходами молоді — учнів неділької і української школи. Програма свята відбулась під кермою учителів.

Цінну доповідь виголосила пані Ольга Завісляк під час обіду на храмовім святі Катедри Пресв. Трійці, яке відбулось 1 червня. Як виховник молоді, пані Завісляк промовляла на тему самозбереження, подаючи цінні практичні вказівки, як допоміжні чинники.

Є. Білич

ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ КН. ОЛЬГИ ТА 10-ЛІТТЯ „ПРОМЕНЯ" Лондон, Онт.

В рамцях своєї освітньої діяльности — наш відділ Союзу Українок Канади ім. Кн. Ольги в Лондоні, Онт. — врядив в неділю, 2. XI. б. р. в залі української православної громади — скромну академію для відзначення 1000-ліття від дня упокоєння Блаженної й Рівноапостольної Св. Ольги, великої княгині України-Руси.

По відкритті свята головою відділу, п-ні Г. Володчеко — добр. К. Дебрин переводить коротку його програму, як слідує: Відспівано всіма присутніми молитву Отче наш; наступно, настоятель громади о. М. Дебрин — на основі Послання Собору Єпископів УГПЦК з нагоди святкувань цієї знаменної історичної дати — в короткому слові висвітлив велику потребу відзначення пам'яті Блаженної Княгині Ольги — як для українського народу й його Святої Церкви — в загальнім, так і для нас, у розсіянні по світі, для нашого усвідомлення величі історичних подій державницького життя України — зокрема.

Вірш: „Молитва до Св. Ольги" — з чуттям продекламувала пані П. Вітоль. Святочний реферат про Княгиню Ольгу — виголосила пані С. Степанюк. Доповідачка — дуже яскраво накреслює світлий образ Княгині Ольги, її величної й розумної діяльности як дружини, матері й володарки, який стоїть дороговказом для довгих віків і многих поколінь українського народу. Особливо для нас жінок, образ нашої княгині повинен провідчувати нашу дорогу і служити первовзіром у виконуванні наших обовязків української жінки у вільному світі.

Наступно, до повищої програми долучено відзначення 10-ліття нашого журнала „Промінь". — В тій цілі — добр. К. Дебрин перечитуючи ювілейну статтю „На десятім році" з журналу, з під пера його редакторки, пані Н. Когуської, підкреслює її основні думки про наш журнал: його висококультурний рівень, моральні успіхи й належну оцінку в журналістичному світі, та його незаперечну вартість для організації, бо його зміст — це духове обличчя Союзу Українок Канади. Остається, лише, слово за членством-читачами, себто, щодо належнього сповнення обовязку супроти свойого, так цінного органу, який, під умілим редагуванням так совісно виконує своє завдання.

В заключному слові подяки виконавцям святкувань — пані Г. Володченко оголошує збірку на пресфонд „Проміня", яка принесла $25.00.

По закритті свята присутніх вгощувано чаєм. **К. Дебрин,** осв. рефер.

ЛОНҐ БРЕНЧ, ОНТ. Відділ ім. Софії Русової

Річні збори відбулися 10 грудня 1968 р. при церкві Св. Димитрія. Присутних членок було 23. Збори відкрила голова відділу П. Кумпан і попросила о. Боднарчука провести молитву. Хвилиною мовчанки вшановано відійшовших у вічність членок. Наш відділ бере участь у всіх ділянках церковно-громадського та культурного життя. Секретарка Ямішак прочитала протокол з минулорічних зборів. Членки заряду здавали звіти з цілорічної діяльности, а голова П. Кумпан щиро дякувала їм за їх віддану працю. Протягом цілого року відбулися 10 місячних зборів. Членки працювали при українській та недільній школі, приготовили 5 промадських обідів і — 2 похоронні, відвідували хворих та опікувалися молодшим СУМК-ом. Культурно-освітний комітет виконав свій обовязок, була доповідь на тему „Жінка вчора й сьогодні" (з видання Ірени Книш), була виставка ручних робіт, було також і писання писанок.

Для придбання фондів наш відділ займався продажем вживаних речей. Фінансовий звіт: З 1967 р. осталося в касі 292.22 долярів, прихід з 1968 року був 3091.60 долярів, розхід в 1968 р. був 2816.49 долярів, в банку залишилося 567.33 дол.

Слідуючі пані були вибрані до заряду на рік 1969: Голова — П. Кумпан, заступниці голови — М. Мартинюк і Я. Атаманчук, секретарка — добр. Боднарчук, фінансова секретарка — Е. Куземко, кореспондентка — М. Мартинюк, культурно-освітні референтки — добр. Боднарчук, П. Кумпан і М. Мартинюк, референтка молод. СУМК-у — добр. Боднарчук, а до цього комітету ще входять О. Сливка та Пилипюк. До контрольної комісії вибрано: К. Дяк, О. Сливку та Собчак. Господині нашого відділу є: Г. Середюк, Вюн і Стефанюк.

М. Мартинюк, секр.

СВЯТО КНИЖКИ

Заходами відділу ім. Ольги Кобилянської у Вайті, Ман. відбулося 16 жовтня Свято Книжки і чай, з якого прихід $10.00 призначено на фонд журнала „Промінь".

Програму свята відкрила заступниця голови пані Марія Негрич привітальним словом, пояснивши значення такого свята. В імені т-ва привітала новоприбулу нову членкиню т-ва пані Анну Піклик.

В програму вечора входило читання. Пані Анеля Гавронська прочитала статтю про вартість книжки, а пані М. Негрич „Спомини" пані Анни Фігус про її початки в Канаді. Покликано до слова пані Стрембіцьку, яка загостила до нас і прийшла на свято. На закінчення голова відділу пані Подольська, подякувала учасникам за програму а з нагоди дня уродин пані Піхлик членки нашого т-ва учасники свята заспівали їй „Многая літа".

В четвер, 23 жовтня, членкині нашого т-ва привітали довголітню членку відділу з нагоди її переїзду з фарми до містечка Вайти.

Марія Негрич.

На знимці зліва направо: о. В. Метулинський — місцевий парох, Леся Хорош-Ґреґорі — голова Союзу Українок Канади, М. Телега — голова місцевого відділу, І. Римар — мистецький комітет, добр. Н. Метулинська, В. Костинюк — перша заступниця голови, Г. Панчишак, С. Друль, А. Ткачук — соціяльний комітет, М. Карпінець — мистецький комітет.

МИСТЕЦЬКИЙ ЧАЙ У ВИНДЗОРІ

В неділю, 8 червня 1969 р. наш відділ ім. Лесі Українки при громаді св. Володимира улаштував свято, до якого з великим завзяттям приготовлявся.

У нас вже увійшло в традицію влаштовувати Весняний Чай та кожного року він має інше призначення. Минулого року він мав назву „Лозовий чай", а цього року „Мистецький чай". Імпрезу було присвячено українському народному мистецтву.

Ще минулого року наш комітет народнього мистецтва запроектував зібрати при відділі музейну колекцію. Початок дати п-во Забороньки. Пан С. Забороньок змайстрував гуцульську господарку і подарував жіночому т-ву, а п-во І. Римарі подарувати українську хату в мініятюрі також роботи п. С. Забороньока. Т-во докупило ще кілька речей для колекції. І от з нагоди започаткування такого проекту було повязано цей мистецький чай.

Комітет мистецтва в особах пань І. Римар та М. Карпінець старано приготовляли до виставки. Вони придбали кілька ляльок в народніх строях з різних частин України. Членки т-ва щиро відозвались на їх заклик і допомогли у виготовленні шість ляльок в народніх строях. Дівчина в полтавському строї подарувала пані І. Римар, пані Загаря дівчину в строї з яворівщини, добр. Н. Метулинська — дівчину-гуцулку, пані С. Забороньок — стрій буковинської молодої, пані Є. Щипанівська — буковинку і пані М. Карпінець — буковинку. Кілька ляльок ще виготовляється а двоє менших — хлопець і дівчина придбало жін. т-во.

Програма чайного прийняття почалась як було заплянованно в годині 3 пополудні. Заля була дуже гарно вдекорована, що справляла приємне враження на гостей. Наперед стояв великий стіл накритий вишиваним обрусом, власність т-ва. По обидвох кінцях столу срібні чайні прибори, а на середині стола живі квіти, два підсвічники з української кераміки з шістьма засвіченими свічками. Різні печива, тістечка, майстерно приготовлені нашими господинями канапки на гарно удекорованих тарелях. Все це завдяки дбайливому доглядові соціяльного комітету в особах пань: Стефанії Друль, Галі Панчишак та Анни Ткачук. По залі геометричним порядком були розставлені малі столики, також накриті вишиваними скатерками та букетиками живих квітів. По під стінами розложена виставка: вишивки, матюнки, порцеляна, писанки та інші речі. Один стіл заповнений експонатами, які досі були зібрані для нашої мистецької колекції.

Сходяться членкині та гості і відразу відчувається святковий настрій, що огортає кожного при вході до залі. Гості розглядають виставку, спиняються біля столу з експонатами колекції. Оглянувши виставку, займають місця біля столиків і чекають на офіціяльне відкриття.

В супроводі голови відділу М. Телеги, до залі увійшла достойна гостя, спеціяльно запрошена на цю імпрезу голова Союзу Українок Канади пані Л. Хорош-Ґреґорі, яку присутні привітали оплесками.

Імпрезу відкрила пані Іванна Римар, привітавши дост. гостю та присутніх. Відкриття окрасили своїм виступом ансамбль бандуристок СУМК та дівочий ансамбль СУМК. Бандуристи під керівництвом Євгена Метулинського виконали „Гетьманський танок", „Та туман яром котиться" і „Ой там за Дунаєм". Дівочий ансамбль під керівництвом добр. Н. Метулинської та під акомп. Євгена Метулинського виконали три пісні: „Київський вальс", „Білі каштани" і „Зелений явір.

Після цього, під проводом пані Марії Карпінець відбувся показ народної ноші. Моделькими були молоденькі сумківки, які так чарівно виглядали в українських строях. Полтавський стрій моделювала Маруся Старух, городенський — Д. Момотюк, буковинський — Маруся Фенканин, другий буковинський — Алла Мілько, бойківський — Таня Войцик і гуцульський — Вероніка Карпінець. Донька пані М. Карпінець, пані Ольга Бережан —

тість з Чікаго моделювала прекрасний стрій буковинської молодиці, Кідцманя.

Головним доповідачем свята була достойна гостя, пані Л. Хорош-Ґреґорі, яку представила голова відділу, пані М. Телега, заквітчавши її корсажем. Темою промови було „Започаткування журнала „Промінь" та його місія для Союзу Українок Канади". Наша імпреза була частинно повязана з десятиліттям журнала. Лагідна мова доповідачки та добрий зміст полонили слухачів. Подяку за доповідь голові Союзу зложила пані Є. Кузик.

Під час програми була зорганізована розігравка на ціль журнала, яка принесла $70.00. Розігравку провели членки під керівництвом пані Римар. Подаровані на розігравку речі були — вишита подушка, серветка і писанка. Все це було подароване нашими членками.

На закінчення соціяльний комітет запросив всіх на перекуску. Чай наливали пані: Є. Паркс, добр. Н. Метулинська, В. Костинюк і М. Яворська. Імпреза закінчувалась дуже мило. Гості ще довго сиділи за столиками, ділячись враженнями свята та вистави. Заряд т-ва складає найщирішу подяку всім членкам, які щиро трудились та допомагали, щоб імпреза випала успішно.

Н. Метулинська.

БЛ. П. АННА ФЕРЛЕЙ
Ванкувер, Б. К.

Несподівано дня 18 серпня, 1969 р. відійшла у вічність Анна Ферлей, довголітня піонерка Ванкуверу.

Народилась вона в Давфині, Ман. 15-го травня, 1898 р. в родині Василя і Гафії Сиротюків, які походили з села Балинці, коломийського повіту, в Галичині. Коли її було 12 літ, 1910 р., родина Сиротюків, разом з молодшим братом Юрком, переселились до Британської Колюмбії, — Юрко до Принц Руперт, а Василь з родиною в околицю Ванкуверу. Згодом Сиротюки переселилися до Ванкуверу і тут Анна прожила увесь свій вік. Сиротюки були свідомими українцями і Анна просякла таким же духом.

Коли її було 14 років вона стала до праці в однім, кращої кляси, ресторані і на тій службі вистояла 40 літ. Тут вона виробила собі дуже широке знайомство в різних шарах ванкуверського громадянства.

1915-го року Анна вийшла заміж за Михайла Ферлея, молодшого брата покійного вже Тараса Ферлея. Вони мали одну дочку Олену, яка померла коли її було 19 літ. Незабаром й муж її Михайло також помер.

В громадськім житті Ванкуверу покійна Анна завжди брала активну участь: чи то в представленнях, чи концертах, чи базарах, — ніколи не відмовлялася від ніякої праці. Була членкою церковної громади, жіночого товариства ім. Лесі Українки від самого його початку і членкою тов. Народнього Дому. По змові своїй жертвувала на народні справи.

Через її дім перейшло немале число визначних українців, які у свій час відвідували Ванкувер. Її дім був завжди гостинний для всіх. Її добрі прикмети підкреслювали отці в своїх проповідях в церкві, а також й цілий ряд бесідників під час поминального обіду, які знали покійну через довгі роки: пані Марія Богдан, пані Емілія Сиротюк, (п. Василь Княгиницький, д-р М. Гуцуляк, п. Дмитро Стручинський. По ній лишилися три сестрі — всі в Злучених Державах. Одинокий брат Юрко помер недавно.

У своїм завіщанні Покійна призначила 250 дол. на місцеву Церкву, 20 дол. на „Український Голос", 10 дол. на „Промінь".

Похоронні відправи відслужили о. Петро Бублик, парох, і о. Іван Мельник з Вакав, Саск., колишній довголітній мешканець Ванкуверу і приятель родини Сиротюків і Ферлеїв. Дякував п. Петро Щирецький.

Через відсутність ближчої родини, похоронними справами занялись два близькі приятелі Покійної; п. Д. Стручинський і п. Дж. Крукс.

В особі Покійної Анни Ферлей відійшли з ванкуверської сцени найстарші піонери української громади, Сиротюки і Ферлеї.

Вічна Їй Пам'ять.

ОІМ.

Пані С. Заборонюк з лялькою „молода буковинка" та „гуцульська господарка".

НАШ ПОМІЧНИК — ОЦЕТ

Якщо гірчиця засохла, додайте до неї кілька крапель оцту і розмішайте.

Зівяла зелень петрушки, селери чи кропу стане свіжою, якщо її дати у воду з оцтом.

Досить у воду влити трохи оцту, і надтріснуте яйце не витече під час варіння.

Масло чи мясо, загорнуте у змочену оцтом марлю, довго не псується.

Тримаючи в хаті квашену капусту, посудину накрийте марлею, складеною вдвоє і змоченою в оцті, а зверху покладіть накривку. Неприємного запаху не буде.

Готуючись чистити овочі, змочіть руки оцтом, не витирайте, а дайте висохнути. На руках не буде плям.

Запах риби, цибулі чи оселедця зникне, якщо посуд сполоснути водою з оцтом.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Багато наших читачок, особливо господинь висловлюють вдоволення з відділу „Домашнє господарство", до якого вже другий рік дописує референтка Домашньої Економіки, пані Люба Кут з Бирнабі, Б. К.

Крім добору економічних і поживних приписів страв і печив, пані Люба Кут декорувала нашу сторінку ілюстраціями — естетика стола і сама, власним коштом оплачувала фотографії та виріб кліше, за що редакція, в імені читачок складає їй подяку.

Ми дуже радіємо, що пані Кут прийняла прохання номінаційної комісії з'їзду і буде продовжувати писати, приготовляти приписи і ділитись своїм знанням з читачками журнала.

Редакція.

— — —

Традиційна Свята Вечеря складається з таких пісних страв: Кутя, пісний борщ з грибами, оселедці й інша риба, вареники з капустою, з маком із сливками, голубці, фасолянка, капуста з горохом, гриби, сушені але зварені овочі (узвар), калач, медівнички, завивайнець або пампушки.

Докладні приписи на Святу Вечерю є в куховарських книжках — „The art of Cooking Ukrainian Style" видана у Ванкувері і в „Traditional Cookery" С. Стечишин.

В цім числі подано деякі приписи страв, які приготовляємо на Різдво. Деякі з них на Свят Вечір, мясні скоромні страви для Різдвяного обіду на перший, чи інші дні свят.

— — —

НА РІЗДВО

Кутя

2 горнят піханої пшениці
3 горнятка води
1 горнятко меленого маку
1/3 горнятка цукру
2/3 горнятка меду, розпущеного в 1/2 горняткові гарячої води
1/2 горнятка горіхів посічених (pecanc (ліскові)

Пшеницю добре висушити в печі (тем. 250 F⁰ 1 годину) мішаючи час від часу. Дати в мішечок і товкти аж верхня лушпина злущиться. Відділити пшеницю від лушпинки, сполоскати, залляти холодною водою і хай постоїть через ніч. Пшеницю варити на вільнім вогні яких 3-4 годин, аж змякне.

Мак попарити і хай добре стече вода і змолоти на машинці два рази. Окремо приготовити цукор, мед і воду. До вихолодженої пшениці додати мак і мед і перед поданням на стіл дати горіхи. Кутю подаємо під час цілого сезону Різдвяних свят, на Різдво, Новий Рік і Йордан.

— — —

Калачі (легенькі)

5 горнят муки
1 ложечка соли
3 яєць
2 ложки меду
1 ложка оливи
1 горнятко добре гарячої води
1 ложечку цукру
1½ ложки дріжджів

Розмішати цукор з водою, наверх посипати дріжджі і відставити на 10 хвилин. У більшій посудині зробити в муці з 2 горнят ямку. Вибити разом яйця, цукор, оливу і сіль. Мед розвести в гарячій воді і дати до вибитих яєць. Усе це вилляти в ямку в муці. Додати дріжджі, добре вимішати і місити уживаючи решта 3 горнятка муки. Розтопити ½ горнятка масла і попрошки додавати до тіста. Місити, аж все масло зужиється. Тісто вимісити аж до гладкости. Тісто на калач повинно бути густіше, як на булочки, або хліб. Накрити і поставити в тепле місце що підросло до подвійної величини. Помісити і знову дозволити вирости. Розділити тісто на три частині. Приготовити три вимащених маслом посудині.

Одну з трьох частин тіста порізати на пять кавалків, з двох частин викачати два валки і перекладаючи один через другого зробити наче шнурок. Положити краєм у посудину, з третьої частини зробити пляцок і положити в середину. З решту двох частин знов перерізати кожну по половині, зробити чотири валочки, грубости мізинного пальця. З тих валків зробити два шнурочки і скручувати їх в противну сторону. Готовий скручений валочок кладеться в середину на пляцок. Кінці гарненько запожити

під спід, щоб вийшло гарне колесо. Дати підрости. Помастити добре вбитим яйцем. Пекти в печі 300 F⁰ 15 хвилин, а тоді знизити до 250 F⁰, накрити папером і пекти ще ¾ години.

Калачі традиційно стоять на столі через цілі свята.

Подала **Аксенія Сироїд,** Ванкувер.

— — —

Фасолянка

1 фунт білої фасолі
1 покришена цибуля
2 зубці часнику
2 ложки оливи або масла
сіль і перець

Фасолю залляти холодною водою і хай постоїть через ніч. Вранці дати на вогонь аж закипить, зібрати шуму і повільно варити аж поки почне лущпина тріскати. Відцідити і юшку затримати. Цибулю покришити, посмажити в оливі, часник потовкти з сіллю і дати до цибулі, смажити цибулю, аж змякне. Додати до цибулі юшку з фасолі і хай закипить. Тепер перецідити цю юшку через сигко і чисту додати до фасолі Фасолю помяти добре і вимішати.

Подала **Василина Човганюк,** Бирнебі.

— — —

Вареники з маком і капустою

Начинка на вареники з маком:

½ горнятка маку, попареного
2 ложки масла
½ горнятка посіченої цибулі
2 горняти квашеної посіченої капусти

Цибулю поісмажити в маслі, щоб змякла. Мак попарити, відцідити і потерти (дати до вбивача — „гленлер" на дві секунди, додати до цибулі, смажити одну мінуту і додати капусту. Мішаючи усе смажити через 5 мінут на дуже повільнім вогні, поісолити і поперчити до смаку.

Тісто на вареники

4 горнятка муки
1 яйце
1 ложка оливи
1 2/3 горнятка теплої води
½ ложечки соли

Яйце вибити, додати воду, оливу і сіль. В більшій посудині до трьох горняток муки дати згаданну рідину, усе розмішати, дати решту муки і тісто вимісити, воно повинно бути вільне і гладке. Помастити оливою, накрити і хай постоїть 15 хвилин.

Тепер тісто розтачувати на стільниці на тонко, вирізувати склянкою чи якою іншою формою круглі варениці, накладати на вереницю ложечку начинки, кінці зліплювати напівкругло. Щоб пізнавати з іншою начинкою вареники, як гречані, з сиром, з картоплею, сливками, можна краї варенників зліплювати в різний спосіб: зліплювати противні кінці варенників до купи, краї варенників декорувати як на пай, можна робити квадратової вареници і кінці варинників виходять трикутні.

Вареники варити в посоленій воді, помішувати деревяною ложкою і варити 4-5 мінут. Коли вареники готові, вибрати з окропу, поляти маслом, або оливою підсмаженою з цибулею.

Подала **Катерина Флийчук,**
Річмонд, Б. К.

— — —

Голубці з рижом

1 головка капусти
1½ горнятка рижу
1 цибуля (покришена)
5 пластинок бейкону перекраяних напоперек
2 ложки масла
1 горнятко помідорового соку
1 горнятко води
сіль і перець до смаку

Начинка: Виполоскати рис у двох водах, залляти 3 горнятками холодної води, додати сіль, перець і хай закипить. Цибулю присмажити на маслі, бейкон (солонинку) присмажити окремо, залишаючи трохи товщу і ним пізніше поляти голубці, решта додати до рижу, вимішати, накрити покришкою, знизити вогонь і дуже повільно варити 15 хвилин.

З капусти вирізати качан, щоб легко відділювати листки, і поляти кипячою водою. Із спареної капусти зрізати жилки а великі листки розрізати на двоє й троє. Завивати невеличкі голубці і вкладати рядком у посудину, поляти товщем, водою і соком з помідорів, накрити і пекти в огрітій на 350⁰ Ф. одну годину. Голубці також можна робити з пречаних круп, але тоді помідоровий сік не дається.

— — —

Смачна начинена качка (без костей)

4 до 5 фунтів качка, 2 ложки оливи.

Начинка:

1 фунт меленої телятини (віл)
2 горнятка кришок, потертих
1 цибуля дрібненько посічена
2 ложки масла
1 ложка свіжої петрушки і посіченої сейдж
пушку ‚tyme', сухої
½ горнятка вина (шері)
1 горнятко шинки, нарізаної на довгі паски ¼ цаля грубости
1 яйце

Віддділити мясо від костей, починаючи з хребта. Потім розгорнути мясо покриваючи рівно цілу шкірку качки. На начинку в окремій посудині присмажити цибулю в маслі, щоб аж змякла. Вилляти в мясо, додати кришки, закришку, вино і вбите яйце; усе добре вимішати. Виложити 1/3 частину на качку, половину шинки, знова масу, так решту шинки і решту начинки. Зашити качку і навколо звязати ниткою, щоб зробити гарну форму. На підвищену в посудині качку полити гарячою оливою і пекти відкриту 400⁰ Ф. годину і ¾. Щоб печеня краще краялась, треба дати постояти принаймні пів години. Також дуже добра холодна.

— — —

Гуска начинена капустою

8-9 фунтів не дуже ситої молодої гуски
4 горняти квашеної капусти
1 горнятко покришеної цибулі
2 ложки масла
1 горнятко шкварків без товщу, або ковбаси покришеної на дрібно

Гуску вимочити около години в холодній воді, вибрати з води і хай протрахне. Середину посолити, лишити на 15 хвилин хай стікає. Добре витерти середину, майже на сухо. Капусту видушити, як дуже квасна то попарити гарячою водою і видушити як простигне. Розтопити масло на ринці, додати цибулю і смажити аж змякне, додати шкварки, чи ковбасу, капусту і мішаючи смажити яких 5 хвилин. Посолити і поперчити до смаку. Хай простигне.

Тепер гуску знов витерти в середині на сухо, начинювати капустою, зашити грубою голкою, поколоти гуску грубою голкою, щоб товщ витікав, як буде пектися.

Положити гуску на підвищення (rack) в посудину пекти відкриту в температурі — спочатку напріти піч на 400 F а давши мясо до печі знизити на 350 F і пекти около 3 годин. Треба уважати, щоб печення не перепеклася, бо мясо буде дуже сухе. Коли мясо готове, вибрати з печі і хай постоїть пів години перед подаванням на стіл.

Гуску можна приготовляти так само як качку — без костей.

— — —

Начинка з сливками

1 середньої величини боханець хліба
1 яблуко

2 ложки масла
1 ложечка кмону (carraway seeds)
1 ложечка шкірки з цитрини
½ горнятка юшки з сливок
1 горнятко води
½ горнятка мігдалів (toasted almonds)

Сливки варити у воді аж стануть мякі, але щоб були цілі. Кісточки вибрати з сливок, а на те місце вложити мігдалові орішки. Хліб нарізати у малі квадратики і просушити в печі 250 F пів години. Масло розтопити і дати до нього покришене яблуко, смажити аж стане одна маса, додати кмін, шкірку з цитрини і юшку з сливок. Цим полляти висушений хліб, легко замішати і вложити на гуску (без костей). По середині вложити рядочок варених сливок. Усе стулити до купи у форму гуски і зашити. Пекти в огрітій на 400 F. пів години а потім знизити на 350 F і знов пекти 2½ (трошки менше як гуску з костями).

— — —

Легенький пухкий десерт

3½ горнятка молока
6 жовтків
½ горнятка мілкого цукру
1 спручок ваніліі
4 пачечки джелятини
1 горнятко густої сметани
6 білків
2 ложечки імбиру (sugared ginger) покраяного на подовгасті пасочки
½ горнятка горіхів (Macedonia nuts)

Приготовити кругду посудину в такий спосіб: Стінки посудини з-зовні обложити восковим папером, щоб папір був два цалі повище кінців, обвязати шнурочком. Молоко спражити разом з ваніліею. Жовтки і цукор вбити до білости, додати до молока і мішати на легкім вогні аж почне густнути (около 5 хвилин). Виняти ваніліо. Джелятинку розмочити в двох ложках холодної води і додати до повище згаданої маси, щоб розтопилаєся, додати імбир (ginger), накрити папером і хай вистигне.

Щоб прискорити вихолодження маси, можна поставити до холодільника, але старатись не дати заскоро згуснути, тож треба час від часу помішати. Наколи починає згусати, додати вибиту сметану а відтак вибиті білки. Легко замішати, додати горіхи і вилляти в наперед приготовану посудину. Хай постоїть в холодільнику через ніч. Перед поданням на стіл, вдекорувати верх вибитою на густо сметаною, посіченими горіхами і порізаними в пасочки імбером.

— — —

Цей вище поданий припис торта я набула минулої весни в Гавай. Хоч він і не належить до традиційних Різдвяних страв, то сам собою, як десерт надається на врочисте свято.

Люба Кут, референтка.

ЗМІСТ X РІЧНИКА

БІБЛІОГРАФІЯ, РЕЦЕНЗІЇ

	ч.	ст.
Нові книжки	3 обкл.	2
Виховна комісія СКВУ рекомендує читанки Марії Дейко	7	3
Нові книжки	5 обк.	2
Одержані книжки	7 обк.	2
М. Ковшик, Л. Гаєвська-Денис і Володимир Дубів — В ім'я правди	7	17
Т. Пелех — Поетова сурма в полоні плаче	8—9	13
Ігор Шанковський — Листи віднаходять адресу	8—9	20
Одержані книжки	10 об.	2
Одержані книжки	11 об.	2
Микола Погідний — Ліна Костенко — Українська поетеса	11	21
Н. Когуська — З виступів Уляни Любович у Вінніпезі	11	17
Т. Горохович — Таємниці буття народу й індивідуальностей у „Золотому плузі" Докії Гуменної	12	11

ВИДАТНІ ПОСТАТІ

Віра Фідлер — Західнячка єдина посолтка Канади	2	11
Інж. Катерина Мурашко — У 25-ті роковини трагічної смерти Харитї Кононенко	3	5
Н. К. — Відійшла д-р Софія Парфанович	3	14
М. Волосевич — З сторінок життя М. Колодій	3	22
Інж. Катерина Мурашко — У 25-ті роковини трагічної смерти Харитї Кононенко	4	7
М. Гринчук — Нерукотворний вічний пам'ятник	4	23
Валентина Завадська — Слово на чайному вечорі в честь Марії Варфоломіївни Лівицької	6	3
Н. Когуська — Наші молоді сили	7	5
Вайда Прін	7	6
Ірина Шох — Іван Котляревський з Полтави	8—9	2
Олена Залізняк	8—9	5
Катерина Мурашко — Заслуги талановитої дирігентки	8—9	9
Ганна Янішевська — Життя і творчість Галини Журби	8—9	12
Протопр. о. Володимир Слюзар — В 19-ту Річницю св. п. Галини Галицької-Кізюк	10	7
Здобула посольський мандат	10	9
Євгенія Дубів — Сл. памяті Марії Дейко	10	13
Ірина Шох — Памяті Олени Дашкевич	11	3
Віра Драч — Такою вона була	11	10
Анна Фігус — Наші молоді таланти	12	7
Н. К. — Памяті учителя-піонера	12	19

ІДЕОЛОГІЧНО ПРОГРАМОВІ, РЕДАКЦІЙНІ

Княжий дар на „Промінь"	2	1
Що в нас нового	2	2
О. Завісляк — Між. пров. кампанія	2	2
Анна Мельник — Плян праці освітньої референтури	6	1
Н. Когуська — До історії СФУЖО	6	5
Н. Тріщук — Питання і проблеми на річній конвенції	8—9	6
Роковини 1000-ліття мудрої володарки	7	1
Напередодні нашого зїзду	7	2
На десятім році	10	1
По відбутім Зїзді	11	1
Р. Драган — Звіт Голови Музейної Фундації	11	18
До відома українського громадянства	4	13
Є. Лазецька — Відділові СУМК	3	13
О. Войценко — Жодна людина не є островом	12	1
А. Ференсів — Думки перед Зїздом	6	2

ВИХОВАННЯ

Н. Когуська — Новими дорогами до перемоги	4	10
В. К. — „Заберу синів на коліна"...	5	11
К. Паліїв — Чому виховання деяких дітей натрапляє на труднощі?	7	9
Н. Когуська (редакційна — Перед важливим завданням	8—9	1
В. Вечерський — Ми будемо малювати. Семінар для батьків	11	7
Леся Храплива — Пустіть мене в хату!	11	6
В. Дорожинська — Важке питання	12	14

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Юрій Шкрумеляк — Добра новина (дитячий вертеп)	1	18
В. Коркон — Школярочка	1	19
В. Карасьова — Цікавий день	2	21
Г. С. — Як птахи готуються летіти	2	21
Г. Бойко — Не загублюся	2	21
М. Сікач — Прилетіли снігури	3	21
Л. Письменна — В садочку	3	21
П. Мостовий — Веселі скрипалі	3	21
Народне — Подоляночка	4	24
П. Бабанський — Сніг утік	4	24

У. Кравченко — На Свято Матусі ... 5 22
О. В. — Маня їде з мамою до міста ... 5 22
Наталя Кібець — Бабуся ... 5 23
Д. Павличко — Нічний гість ... 5 25
Народнє — Вийди, вийди сонечко ... 6 22
К. Чуковський — Курчатко ... 6 22
О. О. — Надокучливий Михась ... 6 22
К. Марукас — А де ж відро ... 6 22
М. Лисич — Соняшник ... 6 22
Олег Буцель — Івасик хоче стати школярем ... 7 22
Народнє — Ой гаю мій гаю ... 7 22
А. Лелевр — Як назвати Зайчика ... 8—9 23
В. Швець — Снігурочка ... 8—9 23
Н. Забіла — І в Ясочки є грядка ... 7 22
О. Дзятко — Чому плакав Зайчик ... 7 22
Народнє — Мир — миром ... 7 22
А. Барто — Літак і Сонячне імя ... 7 22
Т. Коломиєць — Гойдалка ... 10 22
(ір) — Книжка в лісі ... 10 22
„С" — Вертоліт ... 10 22
„С." — Автомобіль ... 11 24
Л. Воронькова — Сніжок розмовляє ... 11 24
Світанок — Ведмедикові вакації ... 11 24
В. Пазушко — Хороше слово ... 12 24
Я. Гримайло — Пушок ... 12 24

НОВЕЛІ, ЕТЮДИ, ОПОВІДАННЯ

Леся Українка — Святий Вечір ... 1 2
П. Балей — Із записника моєї Матері ... 2 18
П. Балей — Із записника моєї Матері ... 3 18
Наталя Кібець — Палкан ... 2 19
Володимир Дарда — Його кохана ... 3 9
П. Балей — Із Записника моєї Матері ... 3 18
Я. Курдидик — Вдячність ... 4 14
В. Домонтович — Апостоли ... 4 2
П. Балей — Із записника моєї Матері ... 4 21
Я. Курдидик — Мати ... 5 10
Леся Лисак — Дні і люди ... 5 18
П. Балей — Із записника моєї Матері ... 5 20
О. Копач — Листи із щоденника ... 6 18
Авт. з України — Нічний приплив ... 6 20
С. Скляренко — Святослав ... 7 11
Анна Фігус — Розповіді моєї мами ... 10 10
Анна Фігус — Розповіді моєї мами ... 10 8
Леся Лисак — Мій Хрещеник ... 12 17

ЕСЕЇ

Галина Мухин — З творчої лябораторії Лесі Українки ... 2 3
Наталя Кібець — Озза в степу і Про що розповідають шляхи ... 2 8
Мінодора Фотій — Шевченко і Україна ... 3 2
Наталія Кібець — На морському узбережжі ... 3 20
Софія Русова — Служіння Йому ... 4 1
Ярослава Кіналь — Про реставрацію фресків ... 4 5
Ганна Черінь — Надходить Великдень ... 4 17
Наталя Кібець — Сонячний Крим ... 4 19
Наталія Кібець — Півострів Легенд і дум ... 5 17
Наталя Кібець — Сонячна Одеса ... 6 6
Наталя Кібець — Гомін Полісся ... 7 7
Нудьга — страшна недуга сучасних людей ... 7 21
Наталя Кібець — Велике Межиріччя ... 8—9 17
Євген Онацький — Шана невідомому воякові ... 10 2
Д-р Ганна Яніševська — Слово на головному Зїзді в Едмонтоні ... 10 5
О. Ол. Хомяк — У вічну память ... 10 12
Наталя Кібець — На скелястих берегах ... 10 17
Є. Онацький — Втома з дороги ... 2 10
Наталія Кібець — Красо України — Поділля ... 12 6
К. С. Мистецтво ескімосів ... 12 21

ПОЕЗІЇ

Богдан Бора — В очікуванні ... 1 1
На небі зірка — коляда ... 1 1
Уляна Кравченко — Різдво ... 1 2
Євгенія Ещенко — Молитва ... 2 1
Дмитро Луценко — Пророк ... 3 1
Генад Буравкін — Огонь думок і серця ... 3 1
Б. Рубчак — Гетсиман ... 4 1
Б. Лепкий — Великодні дзвони ... 4 1
Н. Кібець — Життя ... 4 4
Василь Симоненко — Лебеді Материнства ... 5 1
М. Сингаївський — Світлодення ... 6 1
Анатолій Демешин — Щось мені так сумно нині ... 6 4
М. Зеров — Київ з лівого берега ... 7 1
М. Філянський — Київ ... 8—9 1
Янка Купала — Рідне слово ... 10 1
Марія Г. Видра — В просторі темному не губиться наш „Промінь" ... 11 1

СПОГАДИ, РЕПОРТАЖІ:

Інж. Кат. Мурашко — Величавий З'їзд Союзу Українок Карпатської України ... 1 7
Н. К. — Відбулась друга пленарна сесія КВОР ... 1 10
А. Фігус — ...Не заступлять дотику рідної землі ... 2 7
Н. К. — Спілка українських журналістів СУЖ ... 2 13
А. Ференсів — З правту преси ... 3 7
Лідія Лугова — Мої враження з концерту ... 3 8
Є. Василів — Авторський вечір Віри Вовкун ... 3 13
Зустріч з Ганною Черінь ... 4 4
Марія Світ — Український театр у Манджурії ... 5 4
К. С. Канадські музеї ... 5 8
Юрій Гайдар — Джон Стейнбек і його враження з подорожі в Україні ... 5 9
К. Мурашко — З діяльности суспільної опіки при Союзі Українок в Аргентині ... 5 11
Марія Макарушка — Хоптяк — Сторінки до історії жіночого руху ... 6 11
Н. Тріщук — Питання і проблеми на Річній Конвенції Н. Р. Ж. К. ... 8—9 6
Ярослава Кіналь — Уляна Любович розказує про Казахстан ... 8—9 8
Н. К. Відбувся Крайовий зїзд Союзу, резолюції ... 10 3
М. Макарушка-Хоптяк — Сторінки до історії жіночого руху ... 11 12
Н. Когуська — З виступів Уляни Любович у Вінніпезі ... 11 17
„Наш Клич" — Загальні збори Союзу Українок Аргентіни ... 10 18
Запроектовано памятник Л. Українці в Києві ... 7 4
В кількох рядках ... 11 14
Стефанія Пауш — Виставка української народної ноші ... 6 8
С. Пауш — Відбувся 33 Зїзд Союзу Українок Канади ... 12 3
М. Макарушка-Хоптяк — Сторінки до історії жіночого руху ... 12 8
З нагоди закінчення 10-річчя ... 12 20

ENGLISH SECTION

Ol'ha Woycenko — Kotsyubynskyj on Capri ... 1 15
Frank Morriss — With the Royal Winnipeg Ballet in Odessa ... 2 15
Ol'ha Woycenko — Kotsyubynskyj on Capri ... 2 16
(O.R) Women's Alumnae Awards Scholarship ... 2 17
Prof. J. B. Rudnyckyj — The First Canadian Evaluation of Shevchenko ... 3 15
Shella Arnopolos — Easter Time Heralded by Egg Painting ... 4 15
N. K. — Marko Vovchok ... 5 15
Ukrainian Summer Courses... ... 5 15
N. K. Hanna Barvinok ... 6 15
An Excerpt from a Speech. Delivered by Mr. Ben Hanuschak ... 6 15
Gregory Orest Michalenko — Untroduction to Ukrainian Poet ... 6 16
Olesia Kernisky — The One Thousandth Year Anniversary of Princess Olha ... 7 15
CBC of Canada Features Ukrainian Music ... 7 16
Resolutions Accepted on Conference of The N. C. W. Canada ... 8—9 15
S. M. Milne — Perspective on Global Concerns of the Community ... 10 15
N. K. — Olha Kobylianska ... 11 15
S. M. Milne — Perspective on Global Concerns of the Community ... 11 16
Prof. J. Rudnyckyj — Brief ... 12 15

ПРОВІНЦІЯЛЬНІ ЕКЗЕКУТИВИ СОЮЗУ

Албертійська Пров. Екзекутива:
Провінціяльний Зїзд Союзу Українок в Альберті ... 3 24
Резолюції Албер. Зїзду ... 3 24
Виставка української історичної ноші ... 6 8
Манітобська Пров. Екзекутива:
Звіт провінціяльного зїзду Союзу Українок в Манітобі ... 1 13

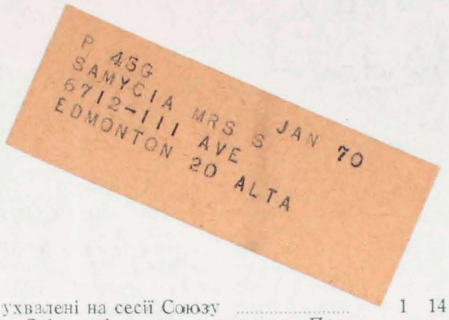

Резолюції ухвалені на сесії Союзу 1 14
Є. Білич — Спільна імпреза в користь „Променя" 12 23
Саскачеванська Пров. Екзекутива:
Звіт пров. З'їзду Союзу Українок в Саскачевані 4 25
Вручення нагород студентам 4 26
Заряд Пров. Екзекутиви 4 26
З доповіді Голови Союзу 4 26
Ухвали пров. З'їзду в Саскатуні 4 27
Пров. Екзекутива Східньої Канади:
Зустріч молодших відділів СУМК у Ст Кетеринс 7 25
З окружного З'їзду в Четам, Онт. ..... 8—9 27
Брітійська Колумбія:
Звіт провін. з'їзду Союзу Українок у Ванкувері
Резолюції ухвалені на пров. З'їзді

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

Іванна Вахна, філія Музею Союзу Українок Канади в числах: 2, стор. 31, 3, стор. 32, 5 — 23, 6—31, 7—26, 8-9—19, 10—30, 11—32.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Люба Кут — референтка Домашньої економіки Союзу Українок Канади — приписи і світлини: (ілюстрації коштом Л. Кут): Ч. 1, стор. 20, 2—32 і 33, 3—32, 4—32, 5—32, 6—32, 7—32, 8-9—32, 10—32 і 33, 11—32, 12 18

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ, ПАМЯТІ НАЙДОРОЖЧИХ

Памяті найдорожчих 2 6
Анна Анклевич 2 28
Марія Котодій 3 22
Памяті найдорожчих 3 33
Надія Терещин 4 27
Памяті найдорожчих 4 33
Памяті найдорожчих 5 14
Леона Гордіца 5 27
Петріна Українець 5 28
Памяті найдорожчих 6 14
Памяті родичів — Л. В. Терновецьких 5 28
Ольга Свистун 7 14
Людмила Коваленко 7 14
Памяті найдорожчих 7 24
Пелагія Оматюк ..... 8—9 28
Памяті найдорожчих ..... 8—9 11
Райфта Радиш 10 27
Варвара Горбай 10 27
Михайлина Будник 11 27
Володя Демосюк 11 28
Памяті найдорожчих 11 33
Параскевія Палилик 7 28
Марія Передон ..... 8—9 33
Анна Ферлей 12 29

ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДДІЛІВ:

Річні збори, імпрези, ювілеї:

Алберта: Едмонтон — відділ при Катедрі: число 2, стор. 23, 2 28, 3 28, 4 29, 5 25, 12 25
Едмонтон — відділ ім. Лесі Українки: 2 14, 5 31
Едмонтон — відділ при церкві Св. Михайла 5 31, 6 24
Смокі Лейк — відділ ім. О. Кобилянської — 2 23, 2 29, 3 28, 6 26, 10 26
Васетна — відділ О. Басарабової — 2 27, 8-9 27
Мусіджра — відділ ім. Л. Українки — 2 30
Радвей — відділ Л. Українки — 3 29
Ту Гилс — відділ Л. Українки — 4 28, 6 30, 8-9 23
Торгилд — відділ О. Басарабової — 6 31
Келгари — відділ О. Басарабової — 8-9 29

Манітоба:

Овкбирн — відділ Л. Українки — 3 31, 7 27
Вінніпег — відділ Л. Українки — 4 28, 10 28, 12 26
Роза — відділ О. Кобилянської — 4 31
Брендон — відділ Л. Українки — 4 31
Мензі — відділ Л. Українки — 4 31, 8-9 28
Етелберт — відділ Св. Ольги — 5 29
Вінніпег — відділ Кн. Ольги — 5 30
Транскона — відділ Л. Українки — 6 26
Сірко — відділ Св. Ольги — 7 31
Флін Флон — відділ Доньки України — 8-9 23, 8-9 31
Роблин — відділ Доньки України — 10 23
Росбирн, відділ Л. Українки — 10 24
Форт Френсес — Л. Українки — 10 29, 7 28
Форт Френсес — Св. Анни — 10 29
Вайта — відділ О. Кобилянської 12 27

Саскачеван:

Винніярд — відділ Доньки України — 2 24, 10 29
Реджайна — відділ Доньки України — 2 28, 3 29, 6 25, 11 26
Глеслин — відділ О. Басарабової — 2 29, 6 25, 11 25
Редфілд — відділ Л. Українки — 2 29, 5 26
Бюкенан — відділ Л. Українки — 2 29, 11 27
Фовзм Лейк — відділ Л. Українки — 2 30
Мазепа — відділ О. Кобилянської — 2 30
Кадет — Ейлишем — відділ О. Пчілки — 2 31
Витков — відділ О. Кобилянської — 3 29
Елов Крік — відділ Л. Українки — 3 30
Ст Джуліен, відділ Л. Українки — 3 30
Принс Альберт — відділ Кн. Ольги — 3 30, 6 25
Стінен, Кн. Ольги — 3 31
Саскатун — відділ О. Кобилянської — 4 28, 6 27, 7 28
Вагсон — відділ Л. Українки — 4 31
Гефорд — відділ Олени Пчілки — 5 29
Норт Бетлфорд — відділ О. Пчілки — 5 29, 10 25
Йорктон — відділ О. Пчілки — 6 29
Блейн Лейк — Кридор — відділ Харитї Коненко — 6 30
Шіго — відділ О. Кобилянської — 6 30
Айтуна — відділ Св. Ольги — 7 30
Нипавин — відділ О. Басарабової — 7 30
Тіодор — відділ О. Кобилянської — 8-9 31
Канора — відділ М. Маркович — 11 30

Східня Канада

Гримзбі — відділ — відділ Кн. Ольги — 2 26, 3 27, 8-9 26
Скарборо — відділ Св. Ольги — 2 23
Монтреал — відділ Доньки України — 2 25, 2 26, 7 27, 7 29, 8-9 26, 10 25
Лашін — відділ Кн. Ольги — 2 31
Чатам — відділ Л. Українки — 5 24
Торонто — відділ Кн. Ольги — 5 24, 7 24, 8-9 31, 11 25
Вест Форт Вілліям — відділ О. Пчілки — 5 25, 7 31
Оттава — відділ Лесі Українки — 5 27, 8-9 29, 11 25
Монтреал — відділ Ганни Барвінок — 6 24
Гемилтон — відділ Л. Українки — 6 25, 7 29, 8-9 23
Ст Кетеринс — відділ Л. Українки — 6 29, 12 29
Форт Вілліям — відділ Доньки України — 6 31
Лонг Бренч — відділ Софії Русової — 7 23, 12 27
Лондон — відділ Кн. Ольги — 7 26, 8-9 30, 12 27
Монтреал — відділ Л. Українки — 7 31
Торонто — відділ Тризуб — 8-9 24
Ошава — відділ Барвінок — 8-9 29
Брентфорд — відділ Л. Українки — 10 28
Виндзор — відділ Л. Українки — 11 29, 12 28

Бріт. Колумбія:

Ванкувер, Лесі Українки — 2 24, 7 27, 8-9 30
Волей — Ольги Кобилянської — 2 25
Вернон — Лесі Українки — 6 23, 7 30, 11 31
Відділи Комітету Українок Канади:
Реджайна — 3 27
Торонто — 8-9 33, 10 3
Гемилтон — 10 31
Вінніпег — 10 30